LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis
Dalyje Queens apskrities (N. Y.) $10.00
Kanadoje $10.00
Kitur užsienyje $12.00
Jungtinėse Valstijose $9.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 30 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Antradienis, Balandžio (April) 18, 1967, Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 56-ieji

KRISLAI

Expo-67
Birželio 23 dieną
Urugvajuje
Įdomus laiškas

— Rašo R. Mizara —

Kitą savaitę Montrealyje atsidarys Tarptautinė paroda, kurią kanadiečiai oficialiai vadina **Expo-67.**

Paroda, kaip žinoma, suruošta garbingai sukakčiai atžymėti: sukanka 100 metų, kai Kanada tapo valstybe — tokia didele, turtinga. Jos teritorija išsiplėtojusi nuo Atlanto iki Pacifiko, nuo Jungtinių Valstijų - Kanados rubežiaus iki tolimosios šiaurės—iš trijų pusių ji apsupta vandenimis.

Kanadiečiai didžiuojasi savo šalimi — didele, spalvinga, turtinga. Šimtametinei valstybinio gyvenimo sukakčiai atžymėti jie ir suruošė šią parodą.

—:—

Vienas amerikinis savaitraštis rašo, jog parodoje, kuri tęsis per šešis mėnesius, dalyvaus daugelio valstybių valdovai, žinoma, ne visi vienu kartu. Bus čia ir prezidentas Johnsonas, ir ministrų pirmininkas Wilsonas, ir generolas Degaulis.

Galiu tvirtinti, kad atsilankys ir Tarybų Sąjungos vadovai.

Tarybinis paviljonas parodoje turtingas, sako pranešimai. Yra daug eksponatų ir iš Lietuvos.

Tarybų Lietuvos diena parodoje, beje, bus birželio 23 dieną, o ne 26, kaip ligi šiol buvo skelbta.

Žinau, nemaža JAV lietuvių vyks parodos pamatyti. Kodėl savo kelionę nesuderinti su Tarybų Lietuvos diena?

—:—

Šiuos žodžius rašant Urugvajuje baigiasi amerikinių valstybių konferencija. Dalyvauja joje ir prez. Johnsonas, ir kai kurių demokratinių Lotynų respublikų prezidentai, ir kruvini diktatoriai, į valstybių viršūnes įsilipę ginklo pagalba, smurtu, bet tituluojasi demokratais.

Lotyniečiai nori daugiau pinigų iš JAV. Juo daugiau dolerių duodi, tuo daugiau visokie smurtininkai jų praryja. O liaudis vis tebeskurs, tebevargs ir tebekentės, kol nepaseks revoliucinės Kubos pavyzdžiu.

Netikime, kad po šios konferencijos Lotynų respublikose žmonių gyvenimas pagerės!..

—:—

Va laiškutis:

Šiandien — balandžio pirmoji. Tad turėtų apimti linksmos mintys ir skambėti juokai, kaip tokią dieną įprasta. Bet skverbiasi niūri nuotaika. Neseniai jaudino dvi mirtys — P. Fedoravičiaus ir taip artimo seno draugo Juozo Banaičio, — o šiandien paskelbta apie maršalo R. Malinovskio mirtį.

Kaip gyvą jį prisimenu iš daugelio susitikimų. Ir dažnai jis man pasakodavo apie pirmojo pasaulinio karo metus, kada jam teko kariauti ir Lietuvoje 1914-1915 metais, Suvalkijoje, o paskui už Vilniaus, ties Smorgone.

Vėliau jis su rusų korpu buvo perkeltas į Prancūziją, kur kariavo iki Spalio revoliucijos.

Iš eilinio kareivio pakilęs iki maršalo ir TSRS Apsaugos ministro, R. Malinovskis buvo vienas įžymiausių tarybinių karo vadų. Jam priklauso dideli nuopelnai hitlerininkų, o taip pat japonų imperialistų sutriuškinime. Jis daug nuveikė ir dabartinės Tarybų Sąjungos gynimosi galios išūgdyme ir modernizavime.

Pirmadienį, balandžio 3 d., laidosim R. Malinovskį Kremliaus sienoje.

O mums, gyviesiems, reikia tęsti darbus ir kovas toliau, kaip tai esti karo laukuose, kur draugai krenta, o gyvieji kovoja ir neša pirmyn jų vėliavą.

Justas Paleckis

EXTRA

Balandžio 15 dieną įvykusi demonstracija Niujorke buvo viena didžiausių (tur būt pati didžiausia) demonstracija prieš karą Vietname.

Demonstrantai reikalavo baigti karą tuojau, dabar, ir grąžinti namo mūsų vyrus.

Buržuazinė spauda ir radijo komentatoriai vieni sako, jog demonstravo 100,000, kiti — 125,000, o bešališki stebėtojai sako, kad dalyvavo daugiau kaip 300,000 žmonių.

Tai buvo istorinė demonstracija ir jos niekad niujorkiečiai nepamirš.

Demonstracijos vadovas d-ras Martin Luther King sako: dalyvavo arti 400,000 žmonių.

Motiejus Šumauskas --- naujas Lietuvos prezidentas

Anglų žinių agentūra Reuters praneša, kad neseniai išrinktoji LTSR Aukščiausioji Taryba (parlamentas) Lietuvos prezidentu išrinko **Motiejų Šumauską,** per pastaruosius dešimt metų buvusį Lietuvos premjerą. M. Šumauskas yra 62 metų amžiaus vyras. Rinkimai įvyko balandžio 15 d. Vilniuje.

MOTIEJUS ŠUMAUSKAS
naujas Lietuvos prezidentas

O naujuoju premjeru tapo išrinktas **Juozas Maniušis,** 57 metų, ligi šiol ėjęs Komunistų partijos CK sekretoriaus pareigas.

Toliau Reuters sako, kad M. Šumauskas užima vietą buvusio Lietuvos prezidento Justo Paleckio, kuris šiuo metu yra TSRS parlamento Tautybių Tarybos pirmininkas Maskvoje. Užėmęs tokią aukštą vietą tarybiniame parlamente, Justas Paleckis pasitraukė iš Tarybų Lietuvos prezidento vietos, kurioje ištarnavo daugiau kaip 25 metus.

JUOZAS MANIUŠIS
naujas Lietuvos premjeras

Maršalas Andrejus Grečko--- TSRS gynybos ministras

Maskva. — Praėjusią savaitę Tarybų Sąjungos vyriausybė pranešė, kad ji paskyrė maršalą Andrejų A. Grečko šalies gynybos ministru. Grečko — 65 metų amžiaus.

Kol maršalas Malinovskis ėjo gynybos ministro pareigas, Grečko buvo vienas jo padėjėjų. Kai Malinovskis nepagydoma liga susirgo, Grečko ėjo gynybos ministro pareigas.

Paskiausiu laiku, beje, Grečko buvo Varšuvos pakto militarinis komandierius. I Varšuvos paktą-subų Sajunga, Lenkija, taip pat kitos socialistinės valstybės. Kas dabar tas pareigas eis, dar nėra žinių.

Maršalas Grečko — Ukrainos sūnus. Būdamas 16-kos metų jis įstojo į Tarybinę kariuomenę, buvo kavaleristas. Betarnaudamas kariuomenėje, Grečko mokėsi. Jis baigė Frunzės Militarinę akademiją, o be to ir Generalinio štabo akademiją. Na, ilgainiui jis ir užsitarnavo maršalo titulą.

Santiago, Chile. — Patirta, kad šiuo metu Lotynų Amerikoje yra pusantro milijono moterų, kurios naudoja piles apsisaugojimui nuo nėštumo.

Ypatingai daug tu pilių naudoja moterys Čilės respublikoje. Ir jas, sakoma, daugiausia naudoja viduriniės klasės moterys, nežiūrint i tai, kad jos Romos katalikės. Piles jos perkasi iš Dėdės Samo.

Indijos studentai protestuoja

New Delhi, Indija.— Čia lankėsi Jungt. Tautų generalinis sekretorius U Thantas. Jis buvo pagerbtas Delhio universitete ir čia sakė kalbą.

Ta proga studentai suruošė demonstraciją, smerkdami JAV kara Vietname ir ragindami Thantą, kad jis laikytųsi savo pozicijos: reikalauti, kad JAV tuojau sulaikvtų Šiaurės Vietnamo bombardavimą.

Thantas čia buvo apdovanotas garbės daktaro titulu.

Atenų darbininkai kovoja su policija

Athenai. — Daugiau kaip 2,000 šio miesto darbininkų —daugiausiai statybininkų—pareikalavo, kad premjeras Panayotis Kanellopolos atsistatydintų.

Policija puolė demonstrantus, o pastarieji atsakė tuo patim. Sužeista: 51 policijantas, 31 demonstrantas, taip pat sužeisti ir trys pašaliečiai Kelias dešimt buvo areštuoti.

Vokiečiai tariasi su kinais

Bonna. — Sužinota, kad pastaruoju laiku Vakarų Vokietijos valdžios atstovai pusiau slapta vedė derybas su Kinijos astovais. Vokiečiai skelbia, kad jie galėtų kur kas daugiau parduoti savo produktų Kinijai, jei tik būtų "ištiesinti" kai kurie maži nesusipratimai.

Vakarų Vokietijos prekybos misija šiuo metu esanti Pekine.

Amman, Jordanija.—JAV šiomis dienomis suteikė Jordanijai $5,300,000 paskolos; iš viso ligi šiol susidaro 27 milijonai dolerių, gautų iš Amerikos paskolos forma.

"Žmogiška klaida" padarė tragediją

Saigonas. — JAV oro komanda tyrinėjo, kas buvo kaltas dėl tos baisios nelaimės, kurią amerikiniai bombonešiai užmušė 105 asmenis - vietnamiečius, kurie pritarė Amerikai, ir 200 sužeidė.

Tyrinėtojai surado, jog tai parėjo iš "žmogiškos silpnybės" — vadinasi, "per neapsižiūrėjimą".

Ispanai kovoja už laisvę

Madridas. — Madrido universiteto studentai suruošė demonstraciją prieš tai, kam fašistų valdžia sunaikavo slaptos studentų organizacijos vadovus Barcelonos universitete.

Demonstrantus puolė policija; įvyko fiziškų susirėmimų. Apie 50 studentų buvo areštuota.

Tailandiečių kaltinimai

Bangkok, Tailandas. — Tailande šiuo tarpu yra apie 37,000 JAV karių — oficierių ir kareivių. Šioje šalyje yra didelės JAV militarinės lėktuvų bazės, iš kurių amerikiečiai bombarduoja Šiaurės Vietnamą. Kiti amerikiečiai kariai moko Tailando karius, kaip kovoti prieš vietos partizanus. Tailande, kaip žinia, veikia partizanų būriai, kovojantieji už šalies laisvę.

Šiomis dienomis Tailando premjero padėjėjas generolas Prapas Charusatienas viešai pareiškė, kad valdžia nebežino, ką, girdi, daryti su Amerikos kariais. Jie viešose vietose "negražiai elgiasi" su tailandietėmis merginomis ir moterimis.

Prapas sako, kad jis šauksis amerikiečius valdininkus, kad jie patartų, ką daryti.

Roma. — Po masinio mitingo, skirto protestui prieš JAV dėl karo tęsimo Vietname, šimtai mitingo dalyvių suruošė demonstraciją ties JAV ambasada.

Berlynas. — Čia prasideda Rytų Vokietijos 7-asis Komunistų partijos suvažiavimas. Jis skaitomas labai svarbiu ne tik Vokietijai, o ir visai Europai.

Kongresas ir etika

Washington. — JAV Kongreso žemesnysis butas nutarė įkurti "Etikos" komitetą, pastovų, "visuomet stebintį dalykus."

Komitetą sudarys šeši demokratai ir šeši respublikonai.

Etikos komitetas nustatys daugmaž tvarką, pagal kuria kongresmanai turėtu elgtis. kiek pinigų išleisti visokiems, su kongresmano pareigoms nieko bendra neturinčioms, kelionėms ir tt.

Spėjama, kad kongresmanus privertė tai padaryti baisus valdžios pinigų eikvojimas asmeniniams reikalams — pavyzdi parodė senatoriaus Doddo skandališki dalykai.

Bet "Etikos" komitetas neturės baudžiamosios galios, tai dėl to kongresmanai galės sau elgtis kaip kas nori, nes žinos, kad tuiiems nieko nepadarysi! Taip sako tūli politiniai stebėtojai.

Washington. — Prezidento žentas ir duktė — Mr. and Mrs. Nugent nusipirko Austino mieste, Teksuose, "nameli," už kurį sumokėjo $70,000!

Tasai namelis kadaise priklausė tūlam advokatui Dant Felts; nuo jo Nugentai ir palocių atpirko.

Čou En-lajus smerkia Liu Šao-či

Pekinas. — Dabar čia patirta, kad Kinijos premjeras Čou En-lajus, Mao Tse-tungo dešinioji ranka, balandžio 6 dieną masiniame mitinge buvo žiauriai užpuolęs Kinijos prezidentą Liu Šao-či.

Sakoma, Čou En-lajus suradęs, kad po Antrojo pasaulinio karo Liu pradėjęs "iškrypti iš partinės linilinijos."

Mao Tse-tungas, kaip žinia, didžiausiu savo priešu skaito prezidentą Liu Šao-čį.

Nehru premija teko U Thantui

New Delhi. — Kai Jungt. Tautų generalinis sekretorius čia atvyko ir pasakė kalbą už pasaulinę taiką, tai Indijos vyriausybė apdovanojo jį Nehru taikos premija.

Oficialiai ši premiija vadinasi: "Jewaharlal Nehru premija už tarptautinį susitarimą." Ši premija duodama kam nors kas kiekvieneri metai. Tai ne tik garbės ženklas — su premija eina ir $13,000 dovana.

Maskva. — Tarybų Sąjungos vyriausybė paskyrė TASSo direktorium Sergejų G. Lapina, buvusį ambasadorių Kinijoje.

Studentai kovoja prieš karą

Poughkeepsie, N. Y. — Apie pora šimtų Vassar kaledžiaus studentų buvo suruošę "tylią demonstraciją" pačiame kaledžiuje. Ji buvo nukreipta prieš karą Vietname.

Prie studentų buvo prisidėjusių ir profesorių bei dėstytojų.

New Yorko telegrafistų unija visiškai priešinga įvedimui loterijos stočių Western Union raštinėse.

Kviečia komunistus į diskusijas

Bonna, V. Vokietija.—Vokiečių socialdemokratų partijos pirmininkas Willy Brandt pasiuntė Rytų Vokietijos komunistams—Komunistų partijai — laišką, kviesdamas į dialogą.

Dialogas reiškia diskusijas. Diskusijoms temą Brandtas siūlo: dviejų Vokietijų buvimo problemos.

Goldwateris giria Johnsoną

Washington. — Respublikonų lyderis Barry Goldwateris smarkiai pagyrė prezidentą Johnsoną už tai, kad jis veda kara Vietname pagal visus Goldwaterio ir kitų reakcionierių planus.

Kai jiedu abudu kandidatavo šalies prezidento vietai 1964 metais, tai Johnsonas smerkė Goldwateri už tai, kad jis noris plėsti kara Vietname. Goldwateris kritikavo Johnsoną už jo "lepšiškumą."

Kai Johnsonas laimėjo rinkimus, tai jis pradėjo Vietname daryti viską, ką Goldwateris būtų daręs, jei būtų buves išrinktas prezidentu. Dabar abudu jiedu — kaip vandens lašai, kiek tai liečia baisaus karo vedimą, žmonių žudymą nedidukame Vietname.

ORO NELAIMĖ ALŽYRE

Alžyras. — Balandžio 12 dieną čia susidaužė Alžyro lėktuvas, kuriuo lėkė 35 asmenys; šešiolika pasažierių buvo šveicarų. Visi 35 žuvo.

Mirė Samoza

Managua, Nicaragua. — Mirė Louis A. Samoza de Bayle, buvęs Nicaraguos prezidentas - diktatorius.

Santiago, Čilė.—Čia skelbiama, kad Jungt. Valstijose per vienerius metus padaroma nėščioms moterims apie vieną milijoną nelegalių operacijų—abortų.

Londonas. — Savaitinis žurnalas "The Spectator" šiomis dienomis perėjo į kitas rankas: jį nupirko tūlas fabrikantas.

LAISVE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year	$9.00	Canada, Lat. Amer., per year,	$10.00
United States, per 6 months	$5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months,	$5.50
Queens Co., per year	$10.00	Foreign countries, per year,	$12.00
Queens Co., per six months	$5.50	Foreign countries, 6 months,	$6.50

Puiki, garbinga programa!

PRIEŠ trisdešimt dvejus metus Jungtinė Angliakasių Unija su John Lewisu priešakyje pasiūlė Amerikos Darbo Federacijai paskirti keletą milijonų dolerių ir tuojau pravesti per visą šalį plačiausią kampaniją suorganizavimui sunkiosios pramonės neorganizuotų darbininkų. Federacijos biurokratai su William Greenu priešakyje pasiūlymą išjuokė ir atmetė. Girdi, į tokią avantiūrą Federacija ir jos unijos nesileis.

Bet Angliakasių Unijai pritarė kelios kitos pažangesnės unijos, sudarė bendrą lėšų fondą ir pradėjo organizuoti neorganizuotus darbininkus—gumos, plieno, automobilių ir t. t. Iš tų pastangų gimė Industrinių Organizacijų Kongresas (CIO), kuris suvaidino labai svarbų vaidmenį Amerikos klasių kovoje.

Ar žinote, kad istorija gali pasikartoti? Su panašiu pasiūlymu neseniai išstojo Jungtinė Automobilistų Unija. Ir dabar, kaip anais metais, AFL-CIO biurokratai su George Meany priešakyje nė girdėti nenori apie automobilistų planą pravesti plačiausią neorganizuotų darbininkų kampaniją.

Tada tokiai kampanijai vadovavo John Lewis, o šiandien, atrodo, vadovaus Walter Reuther. Netenka abejoti, kad atsiras daugiau unijų, kurios pritars automobilistų unijos sumanymui ir prisidės prie šio garbingo darbo.

Neorganizuotų darbininkų organizavimui planą išdirbo Jungtinės Automobilistų Unijos Vykdomoji Taryba. Planas susideda iš devynių punktų. Svarbiausi yra šie:

Pirmas, Jungtinė Automobilistų Unija pasižada tuoj iš savo iždo paskirti pusantro milijono dolerių į organizavimo fondą. Tegu tik kitos AFL-CIO unijos prisideda.

Antras, AFL-CIO turi paskirti į organizavimo kampanijos fondą 25 procentus visų savo metinių įplaukų. Tas duotų daugiau kaip tris milijonus dolerių.

Trečias, kiekvienas AFL-CIO narys turi mokėti septynis centus per mėnesį specialių asesmentų organizavimui neorganizuotų darbininkų. Tas duotų vienuolika milijonų keturis šimtus tūkstančių dolerių.

Vadinasi, susidarytų keliolikos milijonų dolerių fondas. Siūloma iš tos sumos paskirti penkis milijonus dolerių organizavimui farmų ir laukų darbininkų ir vargingųjų farmerių. Jokiu būdu, girdi, negalima pamiršti žemės ūkio dirbančiųjų.

Kampanijos pravedimui turi būti sudarytas specialus organizacinis komitetas, kuris išdirbs ir patieks kiekvienai kategorijai organizacinį planą ir vairuos visą darbą. Ši specialė kampanija tęsis šešerius metus.

Aišku, kad tokios plačios organizacinės kampanijos pravedimo darbas bus sunkus ir pareikalaus nemažai pasiaukojimo. Niekas neabejoja, kad samdytojai priešinsis visomis keturiomis. Prisieis vesti streikus. Atsimename, kaip tokioms pastangoms samdytojai priešinosi prieš trisdešimt dvejus metus. Bet ryžtas ir pastangos tų žmonių, kurie tada ėmėsi darbo organizuoti neorganizuotus darbininkus, nugalėjo visus pasipriešinimus. Reikia tikėtis, kad tokiu pat laimėjimu apsivainikuos ir dabartinis automobilistų unijos sumanymas, jei tik iš tikrųjų bus dirbama.

Kaip žinia, anais metais kampanijoje labai svarbų vaidmenį vaidino komunistai ir kiti pažangiečiai. Pažangieji lietuviai nebuvo paskutiniai. Visas mūsų judėjimas buvo įsitraukęs į tas pastangas. Netenka abejoti, kad mūsų judėjimas ir šiandien garbingai atliks savo pareigas.

Mes nuoširdžiausiai sveikiname Jungtinės Automobilistų Unijos ir jos vadovybės šį puikų sumanymą ir pradėtą darbą.

Laimėtas istorinis mūšis

VALSTYBĖS prokuroras paskelbė, kad jis nebesistengs versti Amerikos Komunistų Partiją registruotis kaip "svetimos valstybės agentūrai." Jis pripažino, kad valdžia savo užsimojimą pralaimėjo, kad reakciniai McCarran ir Smith įstatymai yra priešingi Konstitucijai. O pagal šiuos įstatymus buvo verčiama Komunistų Partija registruotis.

Tai didelis istorinio mūšio laimėjimas ne tik Komunistų Partijos, bet visos demokratijos, visų Amerikos žmonių.

Kova buvo labai ilga ir be galo sunki. Daug buvo aukotasi ir nukentėta. Partija buvo terorizuojama per keliolika metų. Gerai, kad ji nepaklausė bailesnių žmonių "draugiško" patarimo pasitraukti iš kovos lauko, persiorganizuoti į kitokią organizaciją ir tuo keliu apeiti minėtus piktus įstatymus. Ji kovojo visomis jėgomis. Jai talkon atėjo visi amerikiečiai, kurie tiki į civilines teises, į politines laisves, į demokratiją. Todėl ir laimėjimas yra visos Amerikos liaudies laimėjimas.

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

KAIP BUS TEISIAMAS MŪSŲ PREZ. JOHNSON IR KITI VADAI?

Mūsų skaitytojai jau yra girdėję, kad Anglijos įžymusis filosofas, jau 94 metų amžiaus Bertrand Russellis yra sudaręs tarptautinį tribunolą, kuris teis mūsų JAV prezidentą Johnsoną ir kitus vadus už vedimą Vietnamo karo. Kaip dabar reikalai stovi su tuo tribunolu?

Apie tai daugiau sužinome iš Australijos savaitraščio "Tribune". Jame, tarp kitko, rašoma

Šis karinių nusikaltimų tribunolas nepaprastai svarbus ne vien tik vietnamiečiams, bet ir viso pasaulio žmonėms. Nepaisant labai smarkios opozicijos, parengtinis susitikimas įvyko Londone 1966 metų lapkričio mėnesį.

"Kodėl gi neteisti Vietkongą?" šaukia tribunolo priešininkai. Russelis atsako:

"Tik žmonės, negalį atskirti Varšuvos geto sukilimo arba Jugoslavijos partizanų žūtbūtinės kovos nuo gestapo smurto, "maki" pasipriešinimo Prancūzijoje nuo grobikiškų nacistų armijų, nesugeba pamatyti naudos, kurią atneša JAV veiksmų demaskavimas, moraliai ir esmingai skirtingų nuo vietnamiečių pasipriešinimo veiksmų".

Tribunolo posėdžiai netrukus prasidės Paryžiuje ir truks maždaug 12 savaičių.

Liudininkų parodymai, tribunolo darbas ir apkaltinamieji įrodymai bus filmuojami. Į magnetofono juostą bus įrašyti svarstymai. Vėliau iš šių įrašų pagamins patefono plokšteles, kurios bus išplatintos. Bus paskelbti visi duomenys, paliudijimai ir įkalčiai.

Be Bertrando Russelio į tribunolą įeina:

Gunteris Andersas, vokiečių rašytojas ir filosofas, gerai žinomas knygos "Deganti sąžinė" autorius. Knyga pasakoja apie vieną lakūną, bombardavusį Hirošimą.

Simona de Bovuar, prancūzų sociologė, istorikė ir novelistė.

Lazaras Kardenas, buvęs Meksikos preidentas.

Lorensas Delis, Škotijos Nacionalinės šachtininkų sąjungos generalinis sekretorius.

Devidas Delingeris, amerikiečių rašytojas.

Isakas Doičeris, Lenkijoje gimęs istorikas, dabar gyvenantis Anglijoje.

Floidas Makisikas, Rasinės lygybės kongreso generalinis sekretorius, JAV.

Žanas Polis Sartras, prancūzų rašytojas ir filosofas.

Kortlendas Koksas, Studentų taikių veiksmų koordinavimo komiteto Alabamoje sekretorius.

Tribunoje dalyvaus taip pat kiti žymūs Europos ir Azijos šalių teisininkai, akademikai ir rašytojai.

Nacionaliniai rėmimo komitetai įkurti Anglijoje, Prancūzijoje, Skandinavijoje, Jungtinėse Valstijose ir Japonijoje.

Stiprus australiečių judėjimas prieš karą Vietname, apėmęs labai daug organizacijų ir galingas profsąjungas, taip pat pusiau profesines sąjungas, tikriausiai irgi parems tribunolą.

Netenka nė aiškinti, jog Amerikos didžioji spauda šias Russellio ir jo kolegų pastangas ignoruoja. Nieko nėra išsitaręs ir prezidentas Johnsonas. Bet tokio tribunolo nuosprendis sudarys galingą moralinį įspūdį visame pasaulyje. Tik tiek tribunolas ir tegalės padaryti.

JIE APIE PEŠTYNES SAVO TARPE

Smetoninninkų "Dirva" (kovo 10 d.) skundžiasi, kad "veiksniams" nebesiseka, kad jie daug plepa apie "užkariavimą pozicijų", bet iš tikrųjų nieko neužkariauja. Pasirodo, kad jų pasekėjai pradeda nebepasitikėti "vadavimo" raketu.

Skaitome:

Kas gi iš to, kada kiekvieną rinkliavą pradedame vadinti "kovai už Lietuvos laisvę", kada tarpusavęs rietenas ir nenusitupėjusių veikėjų skiedimą šokame vadinti "kova su komunizmu". Nuo rinkliavos pasisekimo ar nepasisekimo nepasikeis "kovos frontai," "šturmu užkariavus" kurios nors bendruomenės apylinkės valdybą nepasikeis tų ar kitų lietuvių patriotizmas. O viso to rezultate pasirodo štai kas: karingi žodžiai ir veiksmai dar labiau atbaido ramius, prie kultūringos visuomenės veiklos pripratusius žmones ir tik didina rezignuojančiųjų eiles.

* * *

Darbininkas savo balandžio 4 d. vedamajame, kalbant apie "mūsų tiltus", rašo: "Planuojame ir kalbame vis apie didelius dalykus. O gyvenimas dažniau susideda vis iš mažų dalykų. Tų mažųjų nenorime pastebėti, lyg juos vykdyti priklausytų tiktai kam menkesniam už mus. O mažųjų nevykdymas padaro tai, kad posėdžiaujame, kalbame, sukamės apie aš, bet nepajudame iš vietos; kalbame apie patriotinę vienybę, o nepratiesiame rankos jai pasiekti..."

Negi Darbininko redakcijoj prisimiršo faktas, kad gi esame — vadų tauta. O tos "ištiestos rankos" politiką tebevykdome visu įnirtimu, kaip, pvz., renkant Vokietijos LB Krašto Valdybą ir t.t.

Daug priklauso ir nuo to, kas turi drąsos ir moralės tokiam dalykui, kaip pirmam ištiesiant ranką patriotinei, o ne žodinei, vienybei.

KAM REIKALINGI IR KĄ VEIKIA LIETUVOS ADVOKATAI?

Pas mus Jungtinėse Valstijose šiandien faktinai žmogus nebegali nė iš vietos pasijudinti be advokato paslaugos. Į teismą nė kojos nebandyk įkelti be advokato pagalbos, jeigu nori savo teises apginti.

Bet advokatai, pasirodo, reikalingi ir socialistinėje santvarkoje. Gal jų vaidmuo ne toks, kaip mūsų advokatų, bet be jų paslaugos dažnai ir ten sunku apsieiti.

Neseniai Lietuvoje įvyko Advokatų Kolegijos narių susirinkimas, kuris "apsvarstė svarbiausius respublikos advokatūrą dominančius klausimus" ir išrinko naują Kolegijos prezidiumą. Ta proga "Tiesos" korespondentas turėjo pasikalbėjimą su prezidiumo pirmininku Albinu Vaicekausku apie tai, kokios yra Lietuvos advokatų užduotys ir kaip jie jas atlieka. Pasikalbėjimas labai įdomus:

Svarbiausia tarybinio advokato pareiga, — pasakė Vaicekauskas, — padėti teismui išaiškinti tiesą ir išvengti galimų klaidų. Neturi būti nuteistas nė vienas nekaltas žmogus. Antra vertus, kiekvienas nusikaltėlis turi būti teisingai nubaustas.

Lietuvos TSR Advokatų kolegija turi padėti saugoti piliečių, įstaigų ir organizacijų teises bei teisėtus interesus, saugoti ir stiprinti socialinį teisėtumą, vykdant teisingumą ir propaguoti tarybinius įstatymus. Daugiau kaip 200 respublikos advokatų teikia juridinę konsultaciją, rašo skundus, pareiškimus, sutarčių projektus ir kitus teisinio pobūdžio dokumentus, dalyvauja parengtiniame tardyme ir teisme piliečių gynėjais, nukentėjusiųjų, civilinių ieškovų ir civilinių atsakovų atstovais. Praėjusiais metais su įvairiausiais prašymais į kolegijos narius kreipėsi apie 100 tūkstančių piliečių ir organizacijų, kuriems advokatai suteikė reikiamą juridinę pagalbą. Vien tik teisinių raštų surašyta daugiau kaip 40 tūkstančių, iš kurių 5 tūkstančiai—nemokamai.

Užtikrindami teisę į gynybą, advokatai dalyvauja parengtiniame tardyme ir teisme. Parengtinis tyrimas — pirminė nusikaltimo aiškinimo stadija. Kruopšti ir teisinga bylos analizė, motyvuoti advokato prašymai parengtinio tyrimo metu duoda didelę naudą, suteikdami papildomas garantijas parengtinio tardymo spragoms užpildyti, padeda nustatyti objektyvią tiesą byloje ir įgalina išvengti nepagrįsto patraukimo baudžiamojon atsakomybėn. Advokatų vaidmenį, išaiškinant tiesą parengtinio tardymo metu, rodo tas faktas, kad jų prašymu šioje stadijoje nutraukiamos nepagrįstai iškeltos bylos, pakeičiama nusikalstamų veiksmų kvalifikacijos.

Advokato gynybos funkcijos nesibaigia pirmosios instancijos (liaudies) teisme. Jis gina piliečius, apskųsdamas neteisėtus nuosprendžius.

Svarbus advokato vaidmuo ir civilinėse bylose. Praėjusiais metais mūsų respublikos advokatai atstovavo piliečiams, įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms 9 tūkstančiuose civilinių bylų. Joniškio juridinės konsultacijos advokatas J. Smilga atstovavo "Pergalės" kolūkiui civilinėje byloje pagal konstrukcijos sutartį su Mažeikių linų fabriku dėl 2,-000 rublių sumos ieškinio. Mažeikių linų fabrikas priimtus iš minėto kolūkio linus po kiek laiko perrūšiavo į žemesnę rūšį, nedalyvaujant kolūkio atstovams. Šioje byloje advokatas gerai išstudijavo specialius klausimus ir tinkamai gynė kolūkio ieškinį teisme, kuris jį patenkino. Be to, bylos metu advokatui paaiškėjo, kad tas pats linų fabrikas neteisingai perrūšiavo dar keturių Joniškio rajono kolūkių produkciją ir neužmokėjo jiems stambių pinigų sumų. Atstovaudamas tų kolūkių interesams, advokatas J. Smilga Mažeikių linų fabrikui pateikė dar 4 analogiškus ieškinius.

Kolūkių ir tarybinių ūkių juridinis aptarnavimas—svarbi advokatų darbo sritis. Juridinės konsultacijos 1967 m. sausio 1 d. turėjo sudariusios juridinio aptarnavimo sutartis su 917 kolūkių ir su 82 tarybiniais ūkiais. Siekdami suaktyvinti kolūkių juridinį aptarnavimą, advokatai daug kartų kalbėjo kolūkių vadovaujančių darbuotojų pasitarimuose, aiškindami ūkių juridinio aptarnavimo sąlygas bei reikšmę. Praėjusiais metais advokatai perskaitė kolūkiuose ir tarybiniuose ūkiuose kelis šimtus paskaitų ir pranešimų, suteikė juridinę pagalbą daugelio kolūkių draugiškiems teismams.

Respublikos advokatai teikia juridinę pagalbą ir įmonėms, įstaigoms bei organizacijoms. Viena Vilniaus juridinė kosultacija aptarnauja 57 organizacijas. Nemažai advokatų sukaupė tam tikrą patyrimą, gerai žino aptarnaujamų įmonių darbo specifiką, o tai įgalina juos teikti kvalifikuotą teisinę pagalbą.

Žinios iš Lietuvos

"AIDAS" SKAMBĖS BALKANUOSE

Vilnius. — Septyniasdešimt dainininkių iš vyko dviejų savaičių kelionėn į Rumuniją ir Bulgariją. Tai Vilniaus moterų choras "Aidas". (meno vadovas ir dirigentas — J. Vanagas, koncertmeisteris — V. Budrevičius).

Sekančiais metais "Aidas" švęs savo dešimtmetį. Per tą laiką dainininkės suruošė apie 270 koncertų, ne kartą iškovojo Vilniaus miesto ir respublikos moterų chorų apžiūrose pirmąją vietą. "Aido" dainų klausėsi Talinas ir Ryga, Kijevas ir Lvovas, Užgorodas ir Mukačevas.

Kelionė į Balkanus—pirmoji aidiečių išvyka į užsienį. Vilnietės viešės Bukarešte, Sofijoje, Plovdive, Plevene, kur suruoš ir koncertus. Laukiami susitikimai Sofijoje su praeitų metų pavasarį Vilniuje ir Kaune viešėjusiu vyrų choru "Husla," su Kristos Morfovos vardo moterų choru, Sofijos aukštųjų mokyklų G. Dimitrovo vardo akademiniu choru, Bukarešto moterų choru. "Aidas" atliks Vakarų klasikos bei tarybinių kompozitorių kūrinius, bulgarų, rusų ir lietuvių liaudies dainas.

KELIAIS KELELIAIS...

Gražia tradicija tapo kiekvieneriais metais Prienuose surengti vairuotojo dieną. Savo pranešime rajono vyriausias autoinspektorius, milicijos leitenantas A. Deltuva pažymėjo, kad per 4—5 pastaruosius metus transporto priemonių skaičius rajone išaugo beveik keturis kartus. Rajone nuosavomis lengvomis automašinomis bei motociklais važinėja 2,000 žmonių. Rekonstruoti pagrindiniai keliai. Artimiausiu laiku bus pastatyti autopaviljonai keleiviams Stakliškių ir Balbieriškio gyvenvietėse.

Prienų autotransporto kontora savo autobusais keleivius vežioja net penkiolika maršrutų, jų patogumui kursuoja keletas taksi.

J. Klimaitis

PAJŪRIO "GINTARAS"

Kretinga. — Rajono visuomenė pagerbė rajkoopsąjungos pavyzdinį chorą "Gintaras". Šis vienuoliktus metus pradėjęs kolektyvas, kuriam vadovauja R. Varnas, jungia aštuoniasdešimt dainos entuziastų. Per dešimt metų jis aplankė daugelį respublikos rajonų, buvo Latvijoje, koncertavo Lietuvos Komunistų partijos penkioliktojo suvažiavimo dalyviams ir visuose šiuose pasisekimo susilaukusiuose koncertuose dalyvavo choro veteranai Alfonsas Vaitkus, Petras ir Liuda Raišučiai, Bronė Kumponaitė, Domas Laukys. Choras surengė ataskaitinį koncertą Kretingos gyventojams.

SPARNUOTIEJI ŽEMDIRBIŲ TALKININKAI

Rokiškis. — "Atžalyno kolūkyje, padedant aviacijai, papildomai patręšta 300 hektarų žiemkenčių ir pašarinių žolių. Iš viso šiemet aviacijos pagalba čia bus patręšta 1,000 hektarų.

Lakūnai talkininkaus ir Moškėnų bei Rokiškio tarybinių ūkių žemdirbiams.

GIMIMO METAI — JUBILIEJINIAI

Telšiai. — Pirmąją produkciją pradėjo gaminti naujas Telšių plytinės Siraičių cechas. Jo gimimo metai — jubiliejiniai Tarybų šalies metai. Valstybinė komisija ką tik priėmė cechą iš statybininkų ir perdavė jį gamybininkams.

Iki šiol Siraičiuose per metus pagamindavo aštuonis milijonus plytų. Stojus rikiuotėn naujajam cechui, metinė gamyba padidės beveik tris kartus ir sudarys dvidešimt milijonų plytų.

NUŠVITO IR TOLIMI KIEMAI

Prienai —Pieštuvėnų kolūkio žemdirbiams buvo ypatinga diena: Kauno mechanizuotos - specializuotos kolonos elektrikai prijungė elektrą paskutiniams iki šiol neelektrifikuotiems kolūkio kiemams. Dabar visi 216 ūkio kiemų elektrifikuoti. Kolūkio valdyba nutarė visas sodybas dar ir gazifikuoti. Darbai pradėti.

P. Grikšas

NAUJAI JURBARKO GAMYKLAI

Vakarinėje Jurbarko dalyje, prie turtingų žvyro klodų, šiomis dienomis Kauno statybos tresto Nr. 2 antroji statybos valdyba pradėjo statyti gelžbetoninių konstrukcijų gamyklą. Projektinis gamyklos pajėgumas — 50 tūkst. kubinių metrų gelžbetoninių konstrukcijų per metus. Visu pajėgumu gamykla pradės veikti 1969 metais.

J. Grigaitis

Šiaulių raj. naujienos

Gražus moterų susibūrimas

Įvyko Šiaulių raono moterų sąskrydis. Jame dalyvavo apie 350 moterų iš kaimo, mokyklų, įstaigų, viešnios iš Estijos TSR Piarnų rajono. Pranešimą apie 1917-1918 metų revoliucines moteris ir apie mūsų dienų moterų laimėjimus padarė rajono moterų tarybos pirmininkė, Lenino ordininkė Felicija Kasarauskienė. Vėliau kalbėjo viešnios estės, LTSR socialinio aprūpinimo ministerė E. Jančaitytė ir kitos.

Vakare "Naujo gyvenimo" kolūkio žemdirbiai viešnioms iš Estijos ir kitiems svečiams organizavo gražų priėmimą .

Sviestas eksportui

Nedidelė, bet moderni Šiaulių rajono Kuršėnų sviesto-sūrių gamykla šiais metais visą sviesto produkciją eksportavo į užsienį. Tai kalba, kad gamyklos kolektyvas pasiekė aukštų darbo rodiklių, gamindamas pasaulinės kokybės sviestą.

Miesto ir rajono suvartotojus šia produkcija aprūpins Šiaulių pieno kombinatas. **A. Martinionis**

Dr. A. Petrika

Gyvenimo bruožai

Apie vėžį šiuo metu kalbama bei rašoma daugiau, nei apie kurią kitą ligą. Tik širdies bei kraujo apytakos indų sutrikimai nuvaro į kapus daugiau žmonių, negu vėžys. O vaistų nuo jo taip ir nesuranda, ir nesuras tol, kol sužinos tos ligos priežastį ar priežastis. Teorijų yra daug, tik nė vienos tikros. Viena firma buvo pasiskelbus, kad jau turi vaistus vėžiui gydyti. Ta linksma žinia buvo pasiekusi net Lietuvos žmones. Kai kurie grįžusieji pasakoja, kad ten žmonės net prašė tokių vaistų jiems nupirkti. Jie tiki amerikoniškais stebūklais! Į šį reikalą turėjo įsikišti net mūsų krašto centrinė valdžia ir uždrausti tų tariamųjų "vaistų," kaip nepatikimų, dirbimą.

Šiomis dienomis įvyko Palm Beach mieste, Floridos valst., Amerikos Vėžio Sąjungos devintasis metinis seminaras. Ten Masačiusetso Generalinės ligoninės chirurgas dr-as B. Barnesas skaitė referatą apie naują būdą leukemijai (kraujo vėžiui) gydyti. Šia liga sergančiųjų kraujas "pavirsta į vandenį", nustoja raudonumo, nes jame atsiranda tiek daug baltųjų ląsteliu (limfocitų), kad jos nustelbia raudonąsias ląsteles. Limfocitai patekę į inkstus, plaučius širdį ir kitus gyvybinius kūno organus — juos sužaloja ir priveda ligoni prie mirties. Išrastą būdas, kaip iš kraujo tu leikocitų perviršį pašalinti. Tam galima vartoti (švitinti) radį (radiumą), X spindulius arba kokia įradijuota medžiagą. Tačiau perdažnai pavartota radiiacija gadina normalias kūno celes (ląsteles).

Dr. L. Cronkite, Brookhaveno nacionalinės laboratorijos darbuotojas, sako, jog galima rankos riešo kraujagysle perpiauti, ten įstatyti plastmasės vamzdelį, ir įradijuotu kobaltu ar strontijum (metalais) naikinti iš per jį tekančio kraujo pergausu leukocitu susitelkima. Šis procesas galį eiti savaites ar net mėnesius ir nieko kūnui nepakenkti.

Tik klausimas, ar taip "apvalytas" kraujas ir pasiliks tyras **po gydymo nutraukimo?** Reikia suprasti, jog čia gydoma **pasėka, o ne priežastis,** kuri yra pačiame žmogaus organizme. Kodėl tie leukocitai pagausėja, aiškaus atsakymo kol kas nėra.

-:- -:- -:-

Vilniuje išleistas 28 tomais (normaliai būna 4 tomai) Levo Tolstojaus epas "Karas ir taika" **akliesiems,** spausdinta pagal Brailio sistema. Tie nelaimingi žmonės galės skaitvti ši kūrini, sekdami standžiame popiervie išmuštas skvlutes. Tai jau nebenirma knyga, išleista aklųjų naudai bei malonumui.

Lietuvoje yra apie 5,000 aklu žmoniu, kurie senaisiais laikais elgetaudavo. Dabar jie turi savo Draugijos leidvkla, spaustuve, garso įrašu studija, penkis gamonės kombinatus, eksperimentinį fabriką, penkis kultūros namus, respublikinę ir penkias tarprajonines bibliotekas, Kauno vidurinę mokyklą-internatą, gyvenamuosius miestelius Kaune ir Vilniuje, leidžia mėnesinį žurnalą "Mūsų žodis" ir t. t.

Apie 3,000 aklųjų yra nedarbingi, jie gauna invalidumo pensijas, bet sveikieji gerai veikia. Nuo 1944 m. jie pagamino įvairių prekių už 70,000,000 rublių ir gavo sau apie 20,000,000 rublių pelno. Jie mokosi muzikos, baigia technikumus, dėsto aukštosiose mokyklose ir kt.

Einant B. Šukevičiaus paduota informacija ("Gimtasis kraštas," š. m. 3 num.) aklieji tarybinėje Lietuvoje neapleisti, jie pilnai aprūpinti, jiems elgetauti nereikia.

-:- -:- -:-

Į Niujorką iš T. Rusijos atvežta apie 800 sabalų kailiukų, kurių pusė bus išstatyta tarptautinėje parodoje, Montrealyje, Kanadoje. Ten dalyavus Tarybų Sąjunga su visomis tarybinėmis Respublikomis, taigi ir Lietuva.

Sabalai yra nedideli žvėriukai, gyvenanti daugiausia Sibire. Vienas jų kailiukas vertas nuo $100 iki $500 (tai priklauso nuo jo didumo ir kokybės). Vienam trumpam moteriškam žaketui pasiūti reikia apie 40 kailiukų, ilgesniem kailiniam nuo 60 iki 85 kailiukų. Tokie kailiniai atsieina nuo $60,000 iki $100,000.

Aišku, kad tokiu liuksusu gali naudotis tik milijonierių moterys.

-:- -:- -:-

Jau praėjo suvirš 20 metų, kai baigtas Antrasis Europos karas. Bet nacistinis tvaikas Vakarų Vokietijoje dar neužmirštas: yra senųjų atraugų ir naujų pasireiškimų. Jie nemėgsta nieko, kas tik nepagarbiai jiems primena hitlerininkus!

Dideliu pasisekimu Amerikoje rodomas kino filmas "Muzikos garsas" ("Sound of Music"). Ten pavaizduota viena Austrijos šeima, pabėgusi nuo nacių persekiojimo į Šveicariją. Žinodami Vakarų Vokietijos piliečių politines nuotaikas, filmo rangovai ją žymiai apkarpė — išmetė visas nacių žiaurumus parodančias vietas. Jie buvo pasiruošę filmą demonstruoti keliuose šimtuose tos šalies teatrų. Bet kas pasirodė? Kelių mėnesių eigoj, filmo rodymas nedavė ne tik jokio pelno, bet neapsimokėjo net nė už jo reklamavimą. Vokiečiai filmą boikotavo, jo seansų nelankė. To dėlei—filmo rodymas sulaikytas. Boikote atsispindi vakarinių vokiečių nutaikos...

-:- -:- -:-

Amerikos lietuvių laikraščiai labai mažai žiūri kalbos tyrumo, jos taisyklingumo. Pav., "Laisvės" balandžio 4 dienos laidoje skaitome:

"Iškilmingai pagerbė St. Šimkaus atminti." Išeitų, lyg kad Šimkus turėjo **nepaprastai gerą atminti** ir dėl to ji pagerbė. Gi iš tikrųjų buvo pagerbta ne jo atmintis, bet muzikinis užsitarnavimas, jo kūryba. Jo vardu pavadinta Klaipėdos Muzikos konservatorija. Žmonės pagerbiami už jų visuomenini, politinį, mokslinį ar kultūrinį darbą, pagerbiamas jų **atminimas,** ne "atmintis." O tai jau didelis skirtumas!

Kitoje vietoje parašyta: "Eina kova už gimdymo kontrolę," lyg kad būtų norima pailginti ar sutrumpinti patį gimdymo procesą. Sunormuoti galima tik **gimimų** skaičių, o ne gimdymą kontroliuoti. Kitoje vietoje rašoma:

"Būrys narkotikų pateko bėdon," "Areštuota 22 jaunuoliai, kaip narkotikų skleidėjai," "Rajone yra daug narkotikų ir daug nusikaltimu" ir pan. Čia "narkotikais" vadinama ir **nuodai** (heroinas, kokainas, kafeinas ir kt.) ir jų **vartotojai,** dėlto nežinia kas čia yra "narkotikas"?

Narkotikais vadinti reikia tik pačius nuodus, o žmones juos vartojančius—**narkomanais.** Taip juos vadina ir Lietuvos spauda.

Laikraščiai turėtu daugiau dėmesio kreipti i kalbos tikslumą ir taisyklingumą.

Jei dainius aš būčiau...

Jei dainius aš būčiau,
dainelę supinčiau
apie tėvynėlę
ir Nemuno grožį.

Tenai, kur jaunystė
manoji pražydo,
tenai, kur takeliai
mano išbėgioti.

Supinčiau dainelę,
kaip gėlių vainiką,
ir dažnai, nors tyliai,
aš ją dainuočiau

Virš žalių pušynų
ir Nemuno slėniu,
svajonių sparneliais
kasdien ten skrajočiau.

Mylėjau aš savo
gimtąją šalelę
taip, kaip ir motušę,
ką mane liūliavo!

Bet rūstus likimas
skyrė sunkią dalią;
turėjau palikti
aš tėvų žemelę.

Išvykau už jūrų
laimę susirasti,
palikau gimtinę
ir seną motušę.

-:- -:- -:-

Jei dainius aš būčiau,
dainelę supinčiau,
gimtajai tėvynei
iš meilės balsų.

Aš sielą ir širdį
savo atiduočiau,
kad šiandien gimtoji
šalelė jau ne ta!

Ašaros našlaičių
nerieda veideliais;
nereik juodą plutą
krimst buožių kasdieną.

Tos dienos praėjo—
daugiau ir nebegrįš;
Lietuva šiandieną
ein' naujuoju keliu!

Nors ji per daug metų
vargo daug kentėjo;
nešė sunkų jungą
savų ir svetimų.

Bet šiandien tas viskas
nuėjo užmarštin:
nauja kelią tiesia
sau šviesion ateitin.

Jei dainius aš būčiau,
dainele dainuočiau
iš širdies aš džiaugsmo
ir iš sielos jausmų!

I. Vienužis

1967-4-6

Laiškas

Gerb. redakcija.

Aš noriu pasveikinti su Gegužės Pirmąja ir padėkoti savo brangioms tetoms, gyvenančioms Amerikoje, tai yra M. Kazlauskienei, gyv. Elizabeth, N. J., ir M. Petkūnienei, gyv. Worcester, Mass., kurių dėka mes gauname trečius metus tokį gražų ir įdomų laikraštį "Laisvę." Už tai joms noriu palinkėti daug geros sveikatos ir laimės gyvenime. Dar norėčiau

Ir širdies ir sielos čia įdėti,
Ir kraštelį saulėto dangaus,
Ir skambančios dainos
vyturėlio,
Ir gyvenimo kelio gražaus.

Tuo pačiu noriu ir "Laisvės" redakcijai padėkoti ir palinkėti sėkmės darbe, kad ji reguliariai išsiunčia laikraštį "Laisvę."

Algirdas Jarutis

Mažeikiai, 1967-IV-1 d.

Antanas Bimba "Tarybinės moters" redakcijoje

Baltimore, Md.

Mūsų žinios

Veikiausia būtų sunku kas pranešti iš mūsų miesto lietuvių gyvenimo, jeigu neturėtume LLD 25-os kp. susirinkimų. Gaila, kad jie nėra skaitlingi, bet gerai, kad nutarimais turtingi.

Balandžio mėnesį ne tik plačiai kalbėta, rengtasi prie pietų, kurie įvyko balandžio 2 d., bet padėta pagrindas ir "Laisvės" piknikui, kuris įvyks birželio 11 d. Slowak National Home-Park, 6526 Holabird Ave.

Labai gaila, kad šis susirinkimas buvo silpnesnis dėl mirties draugų S. Raymondo ir J. Balsio. Bet tarėmės L.L. Draugijos uždaotą kvotą mūsu kuopai —5 naujų narių— šiais metais išpildyti.

Reakcija pasireiškė mūsų mieste vien dėl to, kad New Era Book Shop 1400 Park Ave. laiko įvairiausio turinio knygų, pradedant kova prieš kara Vietname, baigiant civilinių teisių apgynimo temomis.

Betgi knygyno puolimas visuomenės nuotaiką nuteikė i teigiama puse.

Spauda, televizija, miesto majoras Theodore McKeldin pareiškė, kad jeigu jis nilnai ir nesutinka su tuo, kas ten pardavinėjama, bet žodžio laisvė turi būti pilnai apginta. Isakyta policijai saugoti pastata.

Bet materialė žala jau buvo padaryta. Mūsų kuopa ir jos nariai ta pilnai atjausdami, sudėjo 55 dol. tam tikslui, kad knygynas liktų pilnai sutvarkytas.

Sekmadienis, bal. 2 diena — tikrai puiki pavasario atmosfera. Nors ir pavėluotai, bet prisiminta jog kadaise buvo Juozu vardo diena. Ir šis parengimas—pietūs- tam skirtas. Ivvko geroje nuotaikoje pasidėkoiant d.d. Juozui ir Jenei Staniams, Juozui ir Frances Deltuvams už taip skaniai pagamintus valgius.

Žymiai paįvairino pobūvi mūsu geri bičiuliai filadelfiečiai bei iu kaimynai pribūdami trijomis mašinomis. Ačiū už tai.

Nors ūpas visų buvo puikus, bet maistą gaminant vien gero ūno neužtenka, reikia ir pinigu. Ta pilnai suprato atsilankiusieji gausiai paaukodami padengimui išlaidų. Aukos bus panaudotos prakilniems tikslams.

Juozai, kaip dienos didvardžiai, pasirodė pilnai to verti. Juozas Deltuva, Juozas Stanvs, Juozas Bekamnis — kiekvienas aukojo po 10 doleriu. Juozas Mikuckis —5 dol. Mr. X—5 d.

Juozams pagerbti M. Antanaitienė pateikė gardu pyraga ir $5: E. Mulokiutė. Merkiai. Pečkiai. A. Linčius—kiekvienas po 10 dol.

Po $5: A. Zalner. Verkienė. J. Pranaitis, Gustaitienė.

Po $7: Šlajus. A. A. Žemaičiai. L. M. Antanaičiai. O. Gužonienė—$6.

Po $4: J. Kasparas. Mikuckienė. V a išvilienė, O. Garcia. Petrauskienė.

Po $3.50: M. McDonald. E. Balsienė. M. Šilanskienė. M. Matukaitienė. V. Balčiūnas. P. Zinkus. Mary Sonia Peter. A. Ekevise. P. Paserskis. Medelienė. Antanaitienė, O. Kučiauskaitė.

Kanados valdžia ir biznieriai elgiasi labai protingai

Praėjusiais metais "veiksnių" spaudoje buvo garsiai giriamasi, kad jie labai smarkiai triukšmaus Montrealio parodoje. Jie sutrauksią visas savo jėgas iš Kanadas ir Jungtinių Valstijų ir demonstruosią savo "vadavimo" biznį, būtent: turėsią savo "lietuvių paviljoną", ruošia "lietuvių dieną", sukelsią didžiausią "manifestacija" prieš Tarybų Sąjungą. Ragino ir kvietė visus savo pasekėjus rengtis tai "manifestacijai".

Dar daugiau: jie skelbė, kad kadangi taip pat yra "nuskriausti" ukrainiečiai pabėgėliai, lenkai pabėgėliai, vengrai pabėgėliai ir dar kiti, tai jų protesto "manifestacija" būsi a n ti ruošiama bendromis jėgomis.

Apie tai, matyti, išgirdo Kanados valdžia ir biznieriai, kurie suinteresuoti parodos pasisekimu, ir pagalvojo: Negalima daleisti,kad šitas fašistinis elementas parodoje keltų provokacijas. Jeigu Tarvbu Sąjunga ir kitos socialistinės šalys sutiko turėti savo paviljonus ir tuo labai pakelti parodos prestižą, tai į ka bus panašu, jeigu mes leisime rengti tokias "manifestacijas" parodoje prieš tuos paviljonus ir tuos kraštus?

Kad tokios išvados kanadiečiai priėjo, tai sužinome ne iš kur kitur, bet iš tu pačiu "veiksniu". Štai koki prakeikima Kanados valdžiai ir biznieriams skaitome pabėgėlių "Nepriklausomoje Lietuvoje" (š. m. balandžio 5 d.):

"Pasaulinė politika iš viso keičiasi mūsų nenaud a i. Ypač Kanados ligota kompromisų politika nori išlaikyti status quo ir sueiti į glaudesnius santykius su moderniu laikų okupantais. Prisimenam min. pirm. išsireiškimą "better red than dead". Žinoma, veikia biznis!

Nenuostabu, kad į mūsų Nepriklausomybės švent ė s Vasario 16 minėjimą Montrealyje nesiteikė apsilankyti joks federalinės valdžios pareigūnas. Vengia susilaukti Maskvos nemalonės ar priekaištu. ir mūsu pasirodymui EXPO-67 Tautų aikštėje neduoda vietos.

Taip pat Kanada įkyriai puola Amerikos politika ir konkrečius veiksmus (Vietnamas), kuri nori užkirsti kelią tolimesnei komunistinės epidemijos plėtotei.

Ta liniją ryškiai matome ir čia mūsų vietinėie kanadiškoie spaudoje. "The Gazette" ir "The Montreal Star" išdriso tik suminėti, kad lietuviai turėjo savo tautine šventę. Parodė liaudies šokius. Apie Lietuvos 49 m. Nepriklausomybės sukakti nei žodžio, nors visi daviniai buvo suteikti iš anksto!"

O mums atrodo, kad kanadiečiai priėjo v i s i š k a i protingos išvados. Jie pamatė, kad su provokacinėmis, raketieriškomis "manifestacijomis" ir "vadavimais" pabėgėliai kenkia Kanados reikalams, drumščia santykius su socialistinėmis šalimis.

A. B. Salietis

PITTSBURGH, PA.

Aplankius sergančia draugę

Kelinta savaitė, kaip Uršulė Paich vra nuvežta į Ohio Valley ligonine. Susitarę su drg. O. Miliauskiene, nuvažiavom į ligoninę aplankyti sergančia drauge. Radom gulinčią lovoje, prispausta sunkios ligos. Buvo gaila žiūrėti į ta drauge, kuri per daugelį metų ėjo visokias pareigas pažangiose draugiiose, niekados neatsisakydama dirbti pažangiame judėjime, pažangios spaudos labui.

Draugė Paich dėl ligos prieš metus atsisakė nuo pareigų komitetuose LDS, LLD ir kt. Gaila, kad mūsų senosios kartos veikėjai yra ligų spaudžiami...

Draugė Miliauskienė man paaiškino ir apie sergantį Joną Briedi, kuris yra prispaustas ligos savo namuose ir negali ateiti į draugų susirinkimus. Drg. Briedis per daugelį metų visados ir visur dalyvavo ir visados prisidėjo su parama pažangai.

Ačiū J. J. Staniams, J. F. Deltuvams už gaminant valgius pridėtus "mažus" daiktus, kuriu susidaro gana daug. o išlaidos vis tos pačios. Taipgi Mildred Antanaitienė, nors ir ne komisijos narė, bet žiurstelis visuomet yra su ja visuose m ū s ų parengimuose, j i mums daug pagelbsti valgių padavime ir skaniais pyragais.

Vinco Duktė

Aš ir visi iu ilgu metu d r a u g a i linkime, kad U. Paich ir J. Briedis atgautų sveikata ir į trumpa laiką susitiktu su mumis draugijų susirinkimuose.

-:- -:- -:-

LLD 87 kuopos susirinkimas įvyks balandžio 23 d., 3 val. popiet. LDS 160 kuopos name. 1317 Reedsdale St., N. S. Pittsburghe. Yra daug svarbiu reikalų. Susirinkime visi.

J. K. Mažukna

---

§ Kasmet didėja Kubos cukraus pramonės gamyba. Keturis milijonus tonų cukraus kubiečiai šiemet pagamino 32 dienomis anksčiau, negu pernai.

§ Bulgarijoje įvyko pirmasis kooperatyvų suvažiavimas.

§ Apie 15 tūkstančių žmonių kas mėnesį pabėga iš Pietų Vietnamo armijos.

GRĮŽTA PAUKŠČIAI Į GIMTINĘ

Neša paukščiai į gimtinę
Saulę ant sparnų,
Neša džiaugsmą ir krūtinėj
Tūkstančius dainų!..
Neša sodrų, gaivų lietų,
Gluosnių kačiukus,
Miško atšlaitėj gėlėtoj
Pramintus takus....
Grįžta paukščiai iš ke-
Neša dovanų [lionių—
Mums pavasarį malonų
Ant lakių sparnų!

E.Drėgva

"Valst. Laikraštis"

Nelinksma agresyvaus bloko sukaktis

Balandžio 4 dieną sukako 18 metų, kai Vashingtone buvo pasirašyta sutartis įkurti Šiaurės Atlanto Sąjungą, žinomą NATO pavadinimu. Tačiau šios sukakties niekas nepaminėjo šalių — NATO dalyvių sostinėse, o juo labiau nedideliame Belgijos miestelyje Kasto, kur šiomis dienomis NATO štabas buvo priverstas persikraustyti iš Paryžiaus priemiesčio Rokankuro.

Prancūzija pasitraukia

Kovo 31 dieną Prancūzijos vyriausybės reikalavimu iš Prancūzijos teritorijos buvo išvesta visa užsienio kariuomenė, išgabenti jos ginklai ir amunicija, likviduotos visos NATO karinės bazės. Tokiu būdu Prancūzija galutinai nutraukė ryšius su karine NATO organizacija. Tiesa, Paryžiuje kol kas liko šio bloko vyriausiasis politinis organas — NATO taryba, bet ir ji rudenį persikels į Briuselį.

Iš viso Prancūziją paliko apie 70 tūkstančių užsienio (daugiausia Amerikos) karių ir jų šeimų narių, išvežta 820 tūkstančių tonų ginklų ir kitos karinės technikos. NATO štabai ir kitos įstaigos įsikūrė Belgijoje, Olandijoje, Portugalijoje, Anglijoje. Tačiau visi Amerikos štabai ir didžioji dalis Amerikos ginklų iš Prancūzijos buvo išvežta į Vakarų Vokietiją, kurios teritorijoje pilna aerodromų, raketinių aikštelių, poligonų, kareivinių.

V. Vokietijos vaidmuo

Vakarų Vokietija, priimta į NATO 1955 metais, netrukus šiame bloke tapo svarbesnė už kitas Europos valstybes. Europos šalių — NATO dalyvių tarpe ji turi didžiausią armiją— daugiau kaip 500 tūkstančių žmonių.

Vakarų Vokietija kartu su septyniomis kitomis šalimis įeina į NATO "branduolinio planavimo grupę". Bonos generolai ir karininkai užima daug labai svarbių postų NATO organuose, tokiu būdu darydami didelę įtaką NATO politikai ir strategijai. Pavyzdžiui, NATO kariuomenės vyriausiasis vadas Europos Centrinėje zonoje yra Vakarų Vokietijos generolas Kilmanzegas.

Amerikos būkštavimai

NATO sutarties terminas baigiasi 1969 metais. Tai kelia nerimą Jungtinėms Amerikos Valstijoms. Jos būkštauja, kad ir kai kurios kitos šalys nepasektų Prancūzijos pavyzdžiu. Todėl amerikiečiai imasi priemonių šiam blokui politiškai sustiprinti.

Jungtinių Valstijų viceprezidentas Hubert Humphrey lankėsi NATO šalių sostinėse, siekdamas sustiprinti "Atlanto solidarumą". Svarstomos galimos NATO "reformos", siekiant "užlopyti plyšius" šiame bloke, kad jis bent šiek tiek atitiktų dabarties sąlygas, kai Europos šalys vis labiau nepatenkintos Jungtinių Valstijų globa.

Kariniai pasiruošimai

Pastaruoju metu pagyvėjo ir karinė NATO veikla. Spaudoje nuolat pasirodo pranešimų apie karinius manevrus, kuriuose dalyvauja šio bloko ginkluotosios pajėgos. Šių manevrų rajonai — Vakarų Vokietijos teritorija, šiaurinė Europos dalis, Viduržemio jūra, rajonai netoli socialistinės stovyklos šalių sienų.

Tačiau Jungtinėms Valstijoms jau nepakanka vien politinio ir karinio NATO stiprinimo. Jos norėtų savo viešpataujančiai padėčiai Vakarų Europoje solidžios "ekonominės bazės". Todėl Amerikos monopolijos dabar pradėjo tikrą "įsiveržimą" į Vakarų Europą, siekdamos paimti į savo kontrolę kai kurias svarbiausias šių šalių pramonės šakas. Per ketverius metus tiesioginiai Amerikos kapitaliniai įdėjimai į Vakarų Europos pramonę padidėjo nuo 9 iki 16 milijardų dolerių.

NATO kelia didelę grėsmę taikai Europoje — ir ne tik Europoje, bet ir Afrikoje, Artimuosiuose Rytuose ir kituose pasaulio rajonuose. Amerikiečiai dabar primygtinai siekia įtraukti NATO į agresyvų karą Vietname. Štai kodėl Europos ir viso pasaulio tautos ryžtingai reikalauja likviduoti šį, o taip pat ir visus kitus agresyvius blokus, kuriuos įkūrė Amerikos imperialistai.

---

§ Bulgarijai padedant, Gvinėjoje bus pastatyta didelė lentpiūvė.

Waterbury, Conn.

LLD 28 kuopos susirinkimas įvyko kovo 21 d. Narių atsilankė pusėtinai. Nariai, kurie dar neužsimokėjote šių metų duoklių, prašome tai padaryti greitu laiku. Gaila, kad negaunam knygų iš Centro — kai kurie nariai išmetinėjo. Turėkite kantrybės, draugai, kaip greit Centras gaus, taip greit ir atsiųs.

Daug svarstėm apie vasarinius parengimus. Nutarėme turėti du pikniku. Dienos dar nepaskyrėme, nes reikia pasitarti su kitų kolonijų veikėjais, kad neįvyktų du parengimai mūsų kolonijoje viena diena.

Iš iždo paaukota argentiniečių laikraščiui "Vaga" $10, o mūsų gera rėmėja Ona Phillipsie, stamfordietė, prisidėjo su $5.

Kuopos susirinkimas baigtas greit, nes tą pačią dieną turėjome Moters Dienos minėjimą. Programą Moters Dienos minėjimo atliko grupė niujorkiečių, kuri buvo labai įdomi. Plačiau nerašysiu, nes J. Strižauskas jau davė puikų pranešimą per laikraštį. Tik tiek galiu pasakyti, kad mes nesame turėję tokio puikaus sambūrio. Visiems patiko. Tariame širdingą ačiū draugams niujorkiečiams.

Po programos turėjome užkandžių. Nors įėjimo mokesčio nebuvo, visi pasimokėjo pagal išgalę. Mūsų svečiai stamfordiečiai Walter ir Amelia Juskevičiai, prisidėjo su $5, taip pat ir Anna Phillipsie su $5. Ačiū jiems.

Nepamirškime, gegužės 21 d. Hartfordo Laisvės chorui sukanka 40 metų kai jis gyvuoja, ir rengia sukakties parengimą. Sako hartfordiečiai, kad turės programą, bus dainininkų iš Worcester, Mass. Taipgi gal kai kas ir iš niujorkiečių.

Visi žinome, kad Hartfordo choras tai pažiba mūsų visai Connecticut valstijai. Tad ir dalyvaukime visi iš visur. Beje, bus duodami ir pietūs.

Delegatai, kurie esate apsiėmė dalyvauti LDS apskrities konferencijoje, nepamirškite, kad tai įvyks balandžio 30 d., sekmadienį, 10 val. ryto, 103 Green St. svetainėje, Waterbury. Bus duodami pietūs 1 val. Būtų gerai, kad šeimininkės iš anksto žinotų, kiek delegatų dalyvaus.

Klementina Yenkeliūnienė

Skaitytojų balsai

Gaila netekti savo artimų arba gerų draugų, kuriuos per daugelį metų teko pažinti pažangiame veikime, kovose dėl mūsų ir priaugančios kartos gyvenimo pagerinimo. Kai kuriems teko ir gyvybę tose kovose prarasti, o kiti nemažai nukėntėjo kovose, kad būtų panaikintas išnaudojimas, žmogaus žmogumi pavergimas.

Vienas tokių kovotojų buvo Jonas Balsys, gyvenęs Baltimore, Md., neseniai miręs. Jam teko nemažai nukentėti nuo reakcijos.

Skaitau "Laisvėje", kad mūsų geras tautietis Juozas Banaitis mirė Tarybų Lietuvoje. Gerai jį pažinau. Kai 1964 metais lankiausi Tarybų Lietuvoje, tuo tarpu ir jo sesutė kartu buvo mūsų grupėje. Juozas kasdien atlankydavo savo sesutę. Teko su juo plačiai pasikalbėti. Tai žmogus, kuris pergyveno daug audrų. Labai malonus ir nuoširdus draugas.

Nuoširdi užuojauta jo sesutei Stašienei, gyvenančiai Cambridge, Mass. Mirusiems ramybė šaltoje žemelėje!

A. Lipčius

Bethlehem, Pa.

"Vilnies" num. 36-ame, vasario 21 d., J. V. Vinciūnas rašo klausimu: Kur pasaulio pradžia tikinčiam ir ateistui? Nežinau, ar kas yra atsakęs į šį svarbų klausimą.

Esu skaitęs po 3-tą kartų šias knygas: 1. Apie žemę ir kitus svietus, jų būvį ir pabaigą. Sutaisė Šernas, Chicago, Ill., pagal Heilperną ir kitus. Spausdinta 1896 m. "Lietuvos" spaustuvėje.

2. Pasaulio stebuklai, visatos minklė, gyvenimo paslaptys ir evoliucijos esmė. Parašė Ernest Hekelis. Populiariai išvertė Jonas J. Kaškiaučius. Išleista 1927 metais.

3. Visuotinė Visasąjunginės Komunistų (bolševikų) partijos istorija.

Mieli broliai ir sesės, norite žinoti, perskaitykite šias tris knygas po du-tris kartus. Būsit dėkingi man. Aš jums galiu jas paskolinti bei atiduoti.

Frank P. Zavis
1320 East Wood Road
Bethlehem, Pa. 18017

(Klausiate, ką turite daryti, kad jums numirus, būtumėte palaidotas laisvai, be bažnytinių palaiminimų. Darykite taip: parašykite testamentą, nurodant, kaip jūsų artimieji turėtų jus palaidoti. — **Red.**).

Washington.— Kongresas padarė spaudimą, o prezidentas Johnsonas pasirašė, pagal kurį geležinkeliečių streikas turi būti nukeltas 20 dienų. O vėliau—"matysime," sako valdžia.

New York. — Mirė Thomas S. Lamont, sulaukęs 68 metų amžiaus,—brolis Corlisso Lamonto, pažangiečio filosofo. Mirusysis buvo bankininkas, priklausęs "Morgano namams."

Jeronimas Šukauskas (Šukaitis)

JERUKAS

Vaizdelis iš gyvenimo

(Pabaiga)

Jerukas nors ir norėjo atgal grįžti pas seserį ir švogerį, bet tėvai neleido, nes tėvo pirma ranka—Juozas — buvo rengiamas Amerikon, nes sekantį rudenį jam reikės kariuomenėn stoti. Jaunesnis sūnus Pranas turės užimti jo vietą, o Jerukas bus vyriausias piemuo, ir, reikalui priėjus, prigelbės laukų darbe. Sesuo Helena, važiuodama namo ir atsisveikindama Jeruką net apsiverkė.

Vasarai gerokai įpusėjus, Juozas išvažiuoja Amerikon. Tėvui lieka pagelbininkais dirbti ir kitus maitinti vyriausia duktė Magdalena, Pranas ir Jerukas. Jerukas jau turėjo griebtis ir vyriškų darbų: dalgį įsitaisyti ir vartoti, taipgi ir žagrę valdyti.

Prabėga vasara ir ateina žiema. Jeruko metų vaikai eina į mokyklą. Šios apylinkės ūkininkai, kurie turėjo gimines ar gerus pažįstamus arti mokyklos, kuri buvo už apie suvirš keturių viorstų, nuveždavo vaikus visai savaitei laiko pas juos kvatieravoti. Jeruko tėvas, pats būdamas beraštis, neleido vaikus mokytis. Savaitgaliais, kai kaimynų vaikai grįždavo pas tėvus, Jerukas sueidavo su jais. Jie pajuokdavo jį, kad jis jau didesnis už juos, o neina į učiliščią. Kiti jį net ruskai pavadindavo: "Durak neuččenik".

Nors Jerukas nekartą verkdamas prašė tėvo, kad jį leistų mokyklon su kitais, bet tėvas, grąsindamas virvagaliu, pasakė: "Moki mišių maldas, ir užtenka. Nei vieno mokyto žmogaus nėra gero. Visi jie žulikai."

Bet Jerukas, nors ir klausė tėvo kalbos, tuo netikėjo.

Netoliese Pantvardžių kaime vienas neturtingas ūkininkas turėjo daug sūnų. Vienas iš jų buvo batsiuvys ir mokėjo gerai rašyti rusiškai ir lietuviškai. Jerukas, susipažinęs su juo, pramoko nuo jo rašyti.

Pagaliau Jerukas pradėjo svajoti apie tą tiek daug girdėtą šalį, kur jo trys broliai ir sesuo jau gyveno. Jis susirašo su broliu ir sese'e, kad motina mirus ir kad brolis Pranas apsivedė. Prašo parsiųsti "šipkortę," jis norįs atvažiuoti pas juos į Ameriką, nes namie nebegalįs būti.

Gauna jis laišką nuo sesers, kuriame ji su ašaromis apgailestauja motinos mirtį, bet apie "šipkortę" nieko nemini. Matydamas, kad iš Amerikos jokios pagalbos nesulauks, pradėjo brolį Praną ir tėvą prašyti, kad gautų pinigų ir leistų jį Amerikon.

Tėvas ir Pranas, matydami, kad iš Jeruko mažas ūkio pagalbininkas, nutarė pasiskolinti 150 rublių ir išleisti.

Ir taip 1912 metų gegužės 1 d. ritosi du vežimai keliu, kuris ėjo viduriu Balandžių viensėdžių kaimo. Juose sėdėjo du vyrai, vos pražydę Lietuvos žiedai.

Vežimas ritosi link Jurbarko. Ten slaptai per rubežių vedantis vadas sutartoje vietoje jau laukė. Jerukas ir jo draugas Telesorius Patašius, atsisveikinę su savo broliais, dingo Jurbarko mieste, ir niekas nieko apie juos negirdėjo. Tik už kokio mnesio laiko Jerukas parašė, kad jis jau Amerikoje.

-:- -:- -:-

Nuo pat vaikystės dienų Jerukas bėgo iš namų ir vis sugrįždavo. Dbar jis atvažiavo Amerikon niekieno nevaržomas. Bėgo jis į svietą, nežinodamas, kas ir kur jo laukia. Atvažiavo pas pusbrolį, kurio jis nepažino ir nebuvo jo matęs, nors ir buvo vieno tėvo vaikai. Turėjo jis ir tikrą brolį ir seserį, bet neturėjo jų adresų. Vėliau suėjo ir su jais. Šesuo pirmiausia nusivedė jį į bažnyčią, o brolis aprodė visas karčiamas ir nusivedė į anglies kasyklas dirbti.

Vėliau nuo savo draugų vaikų, grįžusių iš mokyklos, gaudavo gabalą popieriaus su mažais langučiais ir ranka išrašytomis raidėmis.

Vieną sekmadienį motina ir sesuo Magdalena iš Stakių miestelio parvežė jam "tetretką" (popieriaus sąsiuvinį) ir porą paišelių. Oi, koks jam buvo džiaugsmas! Po to jis dažniau nueidavo pas tą batsiuvį ir nusinešdavo savo tetretką ir paišelius. Kartais motina ar sesuo Magdalena slaptai nukniaukdavo nuo tėvo porą grivinų ar četvertką ir įduodavo nunešti tam šiaučiui.

Nors rašyti ir kitų rankraštį skaityti Jerukas jau ir mokėjo, bet kur kas negalėjo susilyginti su tais, kurie lankė mokyklą. Anie jam pasakojo apie numerių rokundą, aritmetiką, ir apie istoriją, apie tolimus Rusijos miestus, ežerus ir marias, o Jerukas tik tylėjo ir klausėsi. Bet jis didžiavosi nors ir tuo, ką mokėjo, nes jo brolis, už jį vyresnis, Pranas ir sesuo Magdalena nė to nemokėjo.

Laikas bėgo ir Jerukas augo į bernioką.

Sesuo Magdalena, vyriausia motinos pagalbininkė, išvažiuoja Amerikon. Motinai prisieina sunkiau dirbti. Pagaliau nuo per daugelio gimdymų (kurių jinai pergyveno iš viso vienuolika) ir sunkaus darbo, 1910 m. numiršta, palikdama tėvui šešis vaikus, iš kurių trys dar nė piemenukų amžiaus nebuvo.

Jerukas dar prieš motinos mirtį pradėjo būti nesuvaldomas. Jam vaikystės išdaigos ir vėl pradėjo atsikartoti. Išeidavo iš namų ir per kelias dienas negrįždavo. Jis eidavo toli kur pas ūkininkus šiepiūtės laiku užsidirbti pinigų, ir tada, kada jis taip buvo reikalingas namuose! Tėvas bijojo jį skaudžiai bausti, nes jis galėjo pabėgti ir visai nebegrįžti.

Vos 18 metų, o mes jį jau matome anglies dulkėmis paišiną, stovintį karčiamoje prie baro ir geriantį degtinę ir alų su kitais, irgi paišinais veidais darbini.nkais.

Čia jis rado suvis ne tokią Ameriką, apie kokią girdėjo Lietuvoje Stakių miestelyje Kazlausko alinėje vyrus kalbant.

Bet jis ir čionai vienoje vietoje nebuvo pasitenkinęs. Mes matome jį kitame Amerikos krašte, dirbantį laukų darbą. Čia jam lyg ir prisiminė Lietuvos laukai, bet čia ne rugiai ir ne avižos, o tik tabakas auginamas. Saulei leidžiantis nesigirdi dainos.

Kur Jerukas tik bėgo, jokio amato nemokant, visur sutiko sunkų darbą.

Vėliau matome jį jau 23 metų dirbantį plieno fabrike ir jau vedusį. Griebėsi jis mokytis profesinio amato. Bet neturint jokio pradinio mokslo, kuris turėjo būti gautas 10 ar 12 metų amžiaus esant, mokymasis buvo sunkus. 10 valandų sunkaus darbo ir dvi valandos vakarinės mokyklos jo sveikatą mažino, ir nors gerokai pasistūmęs tame moksle, suklupo ir neužbaigė.

Apleidus vakarinę mokyklą, jam sveikata pasitaisė, ir savo sunkų darbą tęsė toliau. Šiame mieste, New Haven, Conn., ir tame darbe jis ilgiausiai apsistojo, nes, mat, ženatvė jam sparnus pakirpo. Nors to amato mokydamasis paliko neužbaigęs, bet visvien daug ką pramoko. O kadangi mylėjo knygas ir laikraščius skaityti, tas jam plačiai akis atidarė, ir jis pradėjo matyti aiškioje šviesoje. Knygos ir laikraščiai, kurie aiškino sunkų darbo žmogaus gyvenimą ir mokė kaip pagerinti, išvedė jį iš ūkanos.

Jam apsistojus šiame mieste 1915 metų pradžioje, rado didoką lietuvių koloniją, keletą pašalpinių draugijų — bažnytinių ir laisvų. Stojo jis į laisvas draugijas, ir neilgai jį bematei tik eiliniu nariu. Jį matei tai pirmininko, tai raštininko vieaoje, ir griežtai progresyviškoje pusėje besilaikantį.

Nors Jerukas nuo pat vaikystės bėgo ir bėgo, ir jį buvo sunku surasti, bet žila senatvė 1959 metais jį pasivijo.

Paliuosuotas iš darbo, gaudamas pensijos, nežiūrint žilos senatvės, jis ir vėl bėga. Bėga taip toli, kad jau toliau negali bėgti, nes sausžemis pasibaigia ir iš abiejų pusių vanduo — Miami, Florida.

Čion apsistojęs jis žiūri atgal į savo nubėgtą gyvenimo taką. Koks jis keistas ir įdomus. Pergyventos pavasario ir vasaros dienos, kai kurių nevertėtų nė prisiminti. Bet ne jo kaltė. Tai tamsybės amžių vaisius. Bet rudens laikas skaistus ir gražus.

Panevėžyje buvo pagaminti pirmieji lietuviški kineskopai, o Šiauliuose nauji modernūs lietuviški televizoriai "Tauras."

---

§ Kasmet brangsta butai Švedijoje. Už butą darbininkas ir tarnautojas turi atiduoti pusę savo atlyginimo. Naujuose namuose nas butas kainuoja kronų (apie 170 rublių) mėnesį.

Žiemos malonumai —:— M. Baranausko nuotrauka

Boleslovas Motuza

M. K. Čiurlionis -- dailininkas

Pasaulinė meno istorija žino daug nuostabių asmenybių, kurių gyvenimas ir kūryba nepasiduoda logiškai aiškinama. Štai jų visa plėjada: Giotto, Masaccio, Boticellis, El Greko, Rembrandtas, Goya, Van Gogas, Cezanas, o tarpe jų ir mūsų genialus Mykalojus Čiurlionis. Jie visi, stovėdami savo epochoje, kaip švyturiai mėtė genijaus šviesą būsimųjų kartų epochoms.

o tarpe jų ir mūsų genialus Mykalojus Čiurlionis. Jie visi, stovėdami savo epochoje, kaip švyturiai mėtė genijaus šviesą būsimųjų kartų epochoms.

Jau vaikystėje rodęs muzikai didelį talentą, per trisdešimt metų gerai paruoštas muzikos profesionalas-kompozitorius europinio mąsto lietuviškos muzikinės kultūros pradininkas. Nuostabu, kad per šią kūrybinę energiją prasiveržė nepakartotinas, fenomenalus dailininko genijus. Trumpu 5-6 metų bėgyje sugebėjo sukūrti brandžiausius kompozitoriaus kūrinius, studijuoti dailę ir sukurti neįkainuojamas pasaulinio meno šedevras.

Doru, kaip ir gražiu žmogum reikia gimti. Ir Čiurlionis apart visko apsigimė rėtai saulėta, giliai jautri ir humaniška asmenybe. Visada būdamas nuoširdžiu jis sugebėjo būti ir objektyviu ir tas jam padėdavo niekad "iš savęs neiškristi", visada būti savu, susikaupusiu, girdinčiu, matančiu ir žinančiu kas jame pačiame dedasi. Jame visada degė pastovi kūrybinė ugnis, visada buvo pilnas idėjų ir sugebąs jas džiaugsmingai išreikšti.

"Čiurlionis veikė skubiai, sprendė žaibiškai".

-:- -:- -:-

Jo tėvas mylėjo gamtą, muziką ir drožinėjo iš medžio.

Motinos tėvas irgi buvo liaudies drožėju. Gimė Mylojus Čiurlionis Dainavos krašte, kur dangus, žemė ir žmonės visada dainuoja. Visa jo jaunystė su Ratnyčėlės tekmele nusruveno į Nemuno platybes per jo jautrią širdį ir žingeidų protą monotonišku Dzūkikijos ritmu. Viskas jame kaupėsi ir krovėsi kaip pumpurėly žiedas. Nuo mažų dienų veržėsi iš jo aistringa kūrybinė energija.

Tokią nuo mažens jautrią sielą brandino gražioji Dzūkijos gamta, Nemuno muzika, žavingos Druskininkų apylinkės, dainuojančios mėlsvai palkšvos tyvuliuojančios tolumos pridengtos švelniai balzgana migla. Įstabios kalvos ir daubos, slėniai nusagstyti geltonom purienom, mieguisti

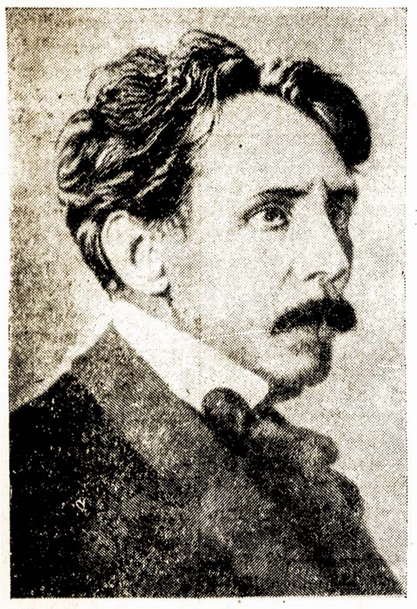

M. K. ČIURLIONIS

ežerai ir plepūs upokšniai. Jis klausydavos pūšų ošimo ūnisono, jų jam suprantamą šlamesį ir sarmatlyų drebulių vos girdimus virpėsio trėlias. Dėbesų kaskadas, ir flotilijas virš Druskonių ežero įdėmiai stebėdavo.

"Nuolat žiūrėčiau į medžius, žoles, čia pat prie manęs bręsta ir rausta salėje pumpurėliai, paskui šviesiai žalsvi ūgiai... O ten kur nekur iš už didelio lapo jau gėlytė iškiša galvutę ir šypsosi saulei. Nuostabūs krantai, vietomis būna kažkas panašu į pirmykščius miškus, tai vėl laukiniai urvai, jaunutės girelės".

Visokie matymo įspūdžiai patys liejosi, procesijom ėjo į paslaptingą, tokį erdvų, šviesų ir žmoniškai gražų jo vidinį pasaulį.

Jį supė žmoniška aplinka. Jis mylėjo žmones..."Nepykyte". "Tai ne dėl to, kad pyktumėt, bet aš tik noriu priminti, kad žmonių santykiuose turi būti tas pagrindas, kad neturime vieni ant kitų pykti". Jis girdėjo do liūdėsio ir džiaugsmo liaudies dainos. Ir kartais beklausant susimąstydavo... "Kartais būna liūdna, kartais žmogus susimąstai apie geresnius laikus, kurie prabėjo, ir apie tuos, kurie turėtų ateiti, kartais ir labai liūdna pasidaro, bet tai tik kartais.

-:- -:- -:-

Jam buvo vos 13 metų, kai palikęs Druskininkus apsigyveno Plungėje. O senoji Žemaitija! Tu nuostabus kraštas. Tu mylima kaip Sengalvėlė močiutė, tai tu uždegiai genijaus širdį, tai čia jis praregėjo dailininko matymu. Manotonišku ritmu laikų ir miškų, kuprotas gamtovaizdis Žemaitijos driekiasi per Platelius, stebuklingą senovę kvėpiantį Beržorą, per Gintališkių kalvas Palangos jūros pusėn. Keliai takeliai, laukai ir pamiškės apgyvendintos žemaičių kryžiais ir koplytėlėm. Štai čia pat, nereikėjo išgalvoti, stukso Čiurlionio "Žemaičių kapinės", kur virš medžių susipynusių su kryžiais nakties rimty ir žvaigždžių lietus tarp nuliūdusių pušaičių. Štai jos, stukso rimtyje ir ramybėj įremintos į mūrinę tvorą.

Didžiulė slegianti visą mažą miestelį balta bažnyčia. Čia jis susitiko dailininką... ir pirmą kartą tapė aliejiniais dažais ir nustebino mačiusius. Kunigaikščio gražūs rūmai, parko žavingi kampeliai, Bobrungėlė, valiukaudama skuba gondingos piliakalnio link. Viskas taip gražu ir neištvėrę, ir Čiurlionis pradėjo piešti, ir akvarėlę lieti.

O toliau Varšuva... Didmiestis su sena ir nauja architektūra, su puikiais parkais ir prūdais, su gausybe muziejų su įvairia epocha ir kraštų meno paminklais. Jis čia pastoviai piešia ir lieja akvarėles, žinoma nuo visų paslapčiom, nuo muzikos studijų irgi vogčia. Apie 1900 metus nusiperka aliejinius dažus ir parvažiavęs atostogų į Druskininkus tapo iš gamtos. Ir Leipcige jis perka dažus: "Nusipirkau keletą tubų dažų ir drobės". Ir tapo iš atminties savo mylimus Druskininkus. "Šiandien nutapiau kažką panašų į Druskininkų ežeriuką, bet nepavyko, nes dangus pasidarė kažkoks vokiškas, baisiai pasidarė pykta. Tačiau nenustojau vilties, kad būsimieji mano darbai bus geresni."

Sveikindamas iš svetur namiškius Mykalojus pastoviai siųsdavo savo kompozicijos akvarėle lietus atvirukus. "Nežinau, ar pažinsi tą vietą, nors tiek daug kartų čia buvome. Nepavyko — ką daryti.Labai sunku tapyti (akvarėle) žydriame popieriuje, viskas išeina nenatūraliai".

1902 metais prieš atsisveikinant su Leipcigu M. Čiurlionis apsilanko Drezdeno galerijoje ir žavisi joje esančiais pasauliniais šedevrais.

Ir taip, 1903 metais rudenį, M. Čiurlionis jau baigęs dvi Konservatorijas ir yra pilnai kvalifikuotas, profesionalas kompozitorius ir... "Jau nutapiau vieną simbolinį paveikslą". O po mėnesio rašo broliui Povilui: "Mane apnyko melancholija, ir tai biauru. Ilgą laiką nieko neveikiau. Dabar tapau "Laidotuvių simfoniją", turiu jau 5 paveikslus. Dirbu įtemptai, daug ir noriai. Visi siunčiami į namus atvirukai yra jo užmanytų kompozicijų eskizai. Ir taip keletą metų pastoviai. Pagaliau stoja į mokyklą mokytis piešti. 1904 metais Varšuvoje organizuojama Dailės mokykla-akademija, kurios direktorium tampa lietuvis Kazimieras Stabrauskas. M. K. Čiurlionis stoja į mokyklą ir visu rimtumu studijuoja plastinį meną. Jis ekspansyviai piešia, eksperimentuoja grafikos pratimus, daug lieja akvarėlę, mokosi pastelę aliejiniais dažais, tempera ir pradeda savarankiškai kurti ir nuostabiai produktyviai.

(Bus daugiau)

Elizabeth, N. J.

Nuoširdus pakvietimas visiems New Jersey lietuviams

Prašome nepamiršti, kad jau šį sekmadienį, balandžio 23 dieną įvyks labai graži, kultūringa ir linksma popietė. Programa susidės iš vaidinimų, kuriuos atliks grupė niujorkiečių Jono Juškos vadovybėje, ir A. Bimbos pranešimo iš ilgos ir įdomios viešnagės Lietuvoje.

Programa prasidės 2-rą val. popiet ir pasibaigs dar gerokai su šviesa, tad iš toliau atvykę galėtų sugrįžti į namus geru laiku. Ypatingai yra kreipimasis į lietuvius Patersono, Newarko, Harrisono ir iš kitų vietovių. Kaip atrodo, tai tuo tarpu šis toks įdomus ir įvairus parengimas bus vienintelis visoje šioje apylinkėje. Tad pasinaudokite proga ir dalyvaukite.

Parengimo vieta: — 408 Court St., Elizabethport.

Visus ir visas kviečia LLD 54-tos kuopos komitetas.

Stoughton, Mass.

Joseph Petrukaitis, senas "Laisvės" skaitytojas ir progresyvių lietuvių veikėjas, turėjo sunkią operaciją balandžio 7 d.

Petrukaitis randasi Goddard Memorial Hospitalyj, Sumner Street, Stoughton, Mass. Po operacijos dar labai silpnas, lankytojų dar neleidžia pas jį, bet galima užuojautos korteles pasiųsti.

Linkiu Petrukaičiui atlaikyti tą netikėtą sunkią operaciją ir vėl būti sveiku. ("Laisvės" redakcija linki d-gui J. Petrukaičiui to paties!)

George Shimaitis

● Specialus Kongo (Kinšasa) karinis tribunolas už akių nuteisė mirti buvusį šalies ministrą pirmininką Moizę Čiombę.

BROCKTON, MASS.

Balandžio 8 d. įvyko prakalbos Lietuvių Taut. Namo viršutinėje salėje, kurias surengė LLD 6 kuopa. Kalbėjo A. Bimba.

Dalyvavo virš šimto mūsų progresyvių lietuvių. Atvyko nemažai iš Bostono ir visų kitų apylinkės kolonijų, miestų ir miestelių. Taipgi suėjo geras skaičius ir vietinių.

A. Bimba pereitą vasarą lankėsi Lietuvoje ir ten išbuvo apie penkis mėnesius. Jis papasakojo, ką matė, kai lankėsi 1946 metais Lietuvoje, tik po pirmojo pasaulinio karo — nacių vokiečių sugriautą, išdegintą, Lietuvą, alkanus žmones. Sako Bimba, taip buvo įpuolę žmonės desperacijoj, kad jis verkė iš gailesčio. O dabar, kai radau atstatytą Lietuvą, tai verkiau iš džiaugsmo, sako Bimba. Atstatyti sugriauti namai, daug naujų namų, naujų miestų, žmonės gerai apsirengę, sočiai pavalgę, mokslas ir gydymasis dykai. Žmonių ūpas geras.

Sako Bimba, yra ir trūkumų: apsileidimas, tinginiavimas. Sako, tai pastebėbėjęs, juos kritikavęs; pasakė, kad ten mokslas ir medicina, menas žydėte žydi.

Prakalbos žmonėms patiko. Atsilankė į prakalbas ir ligonių. A. Wallen ir Eve Kavolienė (Buknio sesuo).

Aukų surinkta virš $80. Aukojo sekami:

Po $5: K. Kalvelienė, J. Stočkus, J. Vaitekūnas.

Po $2: S. Družas, A. M. Kazlauskai, G. Shimaitis, E. Repšienė, E. Zaleskaitė.

Po $1: M. Ambrose, A. Barčius, K. Barčienė, J. Belek, F. Čereška, K. Čereškienė, P. Chestnut, A. Chestnut, J. Daugirda, J. Domišauskas, K. Grakauskas, J. Grigas, Anna Gugis, M. Gutauskienė, S. Einingis, A. Freinartienė, G. Januševičius, Mr. Kaliošas, K. Kazlauskienė, F. Kaulakis, K. Kibirkštis, Mrs. K. Kmaras, M. Krasauskienė, A. Kukaitienė, Mrs. A. Lapė, A. Navickas, M. Markevičienė, P. Orintienė, S. Penkauskienė, Mrs. L. Pluta, J. Pozniokas, J. Petruškevičius, S. Rainard, J. Rainardienė, A. Račkauskienė, A. Sikorskis, K. Sinkus, A. Skirmont, M. Skliutienė, P. Sinkevičienė, G. Skerstonienė, Helen Tamas, K. Urbonas, J. Ustupas, M. Uždavinis, J. Valančiauskas, J. Valutkevičius, V. Vindziulis, A. P. Vaitekūnas, K. Valant, J. Vaitaitis, P. Žukauskienė. **G. Shimaitis**

HELP WANTED MALE

EXPERIENCED MECHANIC. Must have experience on industrial front end loaders and motors. Welding experience helpful but not necessary. Apply in person, or phone 1-932-2396. ORGANIC COMPOST CORP. (27-30)

MECHANICS & ROOFERS
Shinglers, exp'd preferred. Work 12 months out of the year. Plenty of work with large Concern. Hospitalization pension plan, winter bonuses plus many other Co. benefits. Apply—
318 W. Baltimore Pike
Ask for Herb Tuohy

TOOLMAKER. Experienced on repairs and maintenance of progressive and secondary operation dies and general tool room work. Will consider 1st class machinist. Numerous fringe benefits. Contact Miss Hahn, AMSCO INDUSTRIES, Hatboro, Pa. OS 5-6100 (29-31)

FOR SALE

Magnificent sterling silver, flatware service for 12, also one set, service for 8 slightly used. Perfect condition. Will sell very reasonably. Call LO 4-4140. (29-31)

PRANEŠIMAI

SO. BOSTON, MASS.

Massachusetts Moterų Sąryšys laikys savo suvažiavimą balandžio 23 d. sykiu su vyrais, 318 Broadway, So. Bostone.

Malonėkite prisiųsti kuo daugiau delegačių.

ST. PETERSBURG, FLA.

LLD 45 kp. sekantis banketas įvyks šeštadienį, balandžio (April) 22 d., vieta 314 15th Ave. So. St. Petersburg. Pietūs bus patiekta kaip 12-ta valanda. Po pietų šokiai kaip ir visada.

Kviečiame visus atsilankyt.

Rengimo Komisija
(29-30)

SO. BOSTON, MASS.

Massachusetts Lietuvių Moterų Sąryšio konferencija įvyks balandžio 23 d., 11 val. ryte, Lietuvių Amerikos Piliečių Klubo svetainėje, 318 Broadway, So. Bostone. Kviečiame atsilankyti kuo skaitlingiausiai ir prašome nesivėluoti, nes tą pačią dieną įvyks ir kita konferencija, kurioje ir mes esame prašomi dalyvauti.

Y. Niaurienė
Sąryšio organiatorė
(29-30)

SPAUDOS NAUDAI

PIKNIKAI

Iš anksto rūpinkimės, kad jie būtų skaitlingi ir finansiškai naudingi.

❁

BROCKTON, MASS.

Didysis piknikas įvyks sekmadienį

Liepos 2 July

Ramova Park

Claremont Ave., Montello, Mass.

❁

Sellersville, Pa.

Piknikas pas Ramanauskus

Įvyks Sekmadienį

Liepos 2 July

Rengia B. A. Ramanauskai ir filadelfiečiai.

MIAMI, FLA.

Mirus

Motiejui Vosyliui

(Iš Waterbury, Conn.)

Balandžio 3 dieną, š. m.

Mirtis staigiai atėmė mūsų mylimą draugą. Reiškiam gilią užuojautą jo žmonai Uršuliai, sūnums Jurgiui ir Adolfui. Lai būna lengva šios šalies žemelė amžinai ilsėtis.

M. J. Paukštaičiai
N. Ch. Tamošiūnai
M. V. Bovinai
C. A. Pempė
Al. Walley
Don. Orentz
M. Cvirka
S. Zavish
M. H. Clee
M. Al. Valilioniai
J. Martin
W. Mikulėnas
M. J. Koch
A. Valatka
M. Gabrėnas
K. Simon
M. Simon
D. Mikalauskas
E. Belekevičienė
A. Zinskis
J. Smalenskas
A. J. Birštonai
O. Shimkus
F. Brucas

San Francisco, Calif.

LIŪDNA SUKAKTIS

1967 m. balandžio 16 d. sukako 6 metai kai mirė

Petras Norkus

Didžiu gailesčiu savo širdyse prisimename šią liūdną sukaktį.

AGOTA NORKIENĖ, žmona
ARTŪRAS, sūnus, OLGA, marti
NADINE ir ARTHUR, anūkai

Neringa--kurortinis miestas

Kas nežino vieno nuostabiausių Europos kampelių —Kuršių Neringos, kam neteko girdėti apie Nidos, Preilos, Pervalkos, Juodkrantės žvejų kaimelių grožį. Poetų dainomis apdainuota pasakiškoji Nerija dabar susilaukė naujų dienų. Visą auksinėmis Baltijos smilčių kopomis išsidabinusią, pušaitėmis apsikaišiusią neriją artimiausiais metais nuspręsta paversti ištisu miestu — kurortu.

Nors Tarybų Lietuvos Ministrų Tarybos nutarimas dėl Neringos ateities ir sutvarkymo buvo paskelbtas vos prieš nepilnus metus, pereitą sezoną ginvasarvietės jau sugebėjo priimti ir aptarnauti daugiau kaip 80,000 poilsiautojų bei turistų. Naujasis Lietuvos miestas — kurortas, kurio branduoliais yra Nida, Preila, ir Juodkrantė žingsnis po žingsnio ima vytis visoje Tarybų Sąjungoje ir Rytų Europoje garsėjančią Palangą.

Kaip gi atrodo šiandieninė Neringa ir kokia ji bus ateityje?

Pagrindiniu nerijos kurortiniu centru yra tapusi vaizdingoji Nida. Ji turi puikų naujos statybos restoraną su gražia terasa, bet kuriuo metų laiku atveriančią nepamirštamą Kuršių marių panoramą, o taip pat parduotuves, daug polsio namų vasarnamių. Nida labai mėgiama autoturistų, nes čia, kaip ir Palangoje, netoli jūfos paplūdimio įrengtas patogus kempingas. Nors pati Nida turi vos 1,100 gyventojų, kurortartum judriame skruzdėlyne. Savo poilsio namus, vilasar pastovias stovyklas Nidoje įsirengė Lengvosios pramonės ir Sveikatos apsaugos ministerijos, Klaipėdos pieno kombinatas, Vilniaus ir Kauno statybininkai, turistinės organizacijos, vandens sporto mėgėjai.

Nida gražėja, auga, puošiasi naujais pastatais. Čia imta statyti trijų ir keturių prekybos gyventojų buitinio aptarnavimo įstaigas. Ruošiamasi įsteigti turtingą etnografinį muziejų, projektuojama statyti kultūros rūmus, kinoteatrą, vaikų darželį

Nedaugnuo Nidos atsiliieka ir Juodkrantė, kurią ypač pamėgo Šiaulių "Elnio" odų-avalynės kombinato, Kauno poligrafijos ir kitų pramonės įmonių darbininkai bei tarnautojai, projektavimo įstaigų darbuotojai bei daugelio kitų įmonių ir įstaigų žmonės, kurių profsajungos čia turi savo vasarnamius arba vasaros poilsio stovyklas. Net gi Preila — ištisai buves Kuršmarių žvejų kaimelis — pasipuošė vasarnamiais. Čia savo poilsionamus isirengė respublikos Miestų statybos projektavimo instituto darbuotojai, "Žinios" draugija pasistatė didelį pensionatą.

Vienok ir Preila, ir Pervalka, ir net gi Nida su Juodkrante žvejybos mėnesiais į Kuršių marias išlydi ir sutinka dešimtis žvejybinių laivų — dorių ir botų. Tai suteikia kurortinei Neringai savotiškos romantikos. Ir, žinoma, ne tik romantikos. Marių žvejai vasara paprastai grįžta su gausiu ungurių laimikiu. Ypač dosnios Kuršių marios žvejams pastaraisiais metais.

Preila. Nida — galimas dalykas, kad po keletos dešimtmečių šie vietovardžiai bebus etnografinės sąvokos. Visa Kuršių nerija — nuo Smiltynės iki Nidos — panašiai kain Rygos pajūrio Jūrmula, taps ištisu miestu-kurortu, nauju Lietuvos pasididžiavimu.

J. Jurevičius

Gražiai buvo pagerbta Felicija Šimkienė

Balandžio 9 d., Harrison, N. J., gražiai ir įspudingai pagerbėme Feliciją Šimkienę, ilgametę ir nenuilstančią New Jersey valstijos progresyvių lietuvių visuomenės veikėją. Susirinko daug Felicijos draugų ir pažįstamų pagerbti ją už jos nenuilstančią veiklą dėl visuomenės gero. Žmonių buvo netik iš New Jersey valstijos, ale daug atvyko ir iš New Yorko miesto ir jo artimos apylinkės. Sueiga įvyko Lietuvių Klubo patalpoje.

Man nestebėtina, kad Felicija Šimkienė turėjo tiek daug žmonių, atvykusių ją pagerbti. Ji yra gabi, intelegentiška ir simpatinga Amerikoje gimus ir augus lietuvaitė. Jos lipšnumas, intelegentiškumas ir nuoširdi simpatija kitiems žmonėms yra jos magnetas, kas pritraukia kitus žmones prie jos.

Per pereitus 31 metus aš dalyvavau daugelyje sykių konferencijose, eiliniuose susirinkimuose, meninėse sueigose, bet retai atsitiko tas, kad ten Felicijos Šimkienės nebutų buvę. Taip ji įvertina progresyvį Amerikos lietuvių darbininkų judėjimą. Ji sako, kad jei kas negero visuomenėje, tai ji negali nei valandėles buti neveikus, kol tas negeras nebus pataisytas. Ji ir užsipelnė tokia aukštą pagarba pas draugus ir pažįstamus.

Puikius ir skanius pietus priruošė ir patiekė N. Jesmontienė, C. Kairienė. O. Janušonienė. Ona Kunickienė. Stanionienė, C. Kairienė. O. Bunkienė. Ir sekami vyrai prisidėjo prie darbo: G. Stasiukaitis. Bill Malin, P. Šolomskas, V. Bajoras, G. Kairys.

O gale pietų jubiliejantė Felicija pavaišino visus savo rankų darbo kėku-pyragu. Visiems jis patiko.

Neapseita ir be kalbų ir saldžių žodžių pasveikinimui jubilejantės Šimkienės. Kalbėjo sekami asmenys: A. Skairus. J. Weiss, V. Bunkus, Mylda Žukas, M. Stensler, B. Makutėnienė, J. Lazauskas, J. Juška J. Grybas, Ig. Bečis, Ieva Mizarienė. R. Mizara, P. Venta, J. Siurba.

Jonas Siurba sveikino Šimkienę labai širdingai už jos nuveiktus darbus dėl LDS. Bet kadangi LDS 3-os apskrities ribose ir tos apskrities komiteto žmonės vadovavo surengimui šio pagarbos banketo dėl Felicijos Šimkienės, tai LDS centro sekretorius Siurba, prie progos, apsistojo pakalbėti ir apie LDS reikalus. Jis pasakė tame reikale labai įdomią kalbą, duodamas suprasti, kad jei tik pasistengsime gauti apie porą tūkstančių jaunesnio amžiaus narių — nuo metų iki 60 metų — tai LDS gyvuos labai gražiai ateity.

Gabiems, prasmingiems ir užsispyrusiems žmonėms nėra tokių užtvarų, kurių jie negalėtų perlipti, jei jie nori ko atsiekti. Iš anksto Mildred Stensler teiravosi, ar yra pianas toje svetainėje, kur bus Felicijos Šimkienės pagerbtuvių banketas. Atsakymas buvo, kad ne. Tai negerai, nes Mildred labai norėjo palinksminti kaip pačią jubiliatę, taip ir tuos žmones, kurie atvyks jubiliatės pagerbti. Bet ji pridėjo galvą prie Viktoro Beckerio galvos ir štai, kas išėjo iš jųdviejų galvų.

Mildred įskambino į juostelę tų dainelių muziką pianu, kurios bus dainuojamos pagarbos bankete. Viktoras gabiai ir natūraliai tą muzika užrekordavo. Ir jei skaitytojas būtu ten buvęs, nebūtų galėjęs atspėti, ar čia pačiu pianu akompanuoja dainininkui, ar tik rekorduota muzika ant juostelės. Taip jau natūraliai išėjo, kad malonu buvo klausyti.

Onutė Stelmokaitė (Mrs. Eicke) išstojo padainuoti, sekdama rekorduotą muziką. Oh, kaip ji gražiai, kaip žavėjančiai dainavo savo soprano balsu porą dainelių iš operetės 'Sudrumsta širdis", kuriai žodžius parašė mūsų brooklynietis poetas ir dramaturgas Jonas Juška. o muzika suteikė Frank Balevičius. Visi gėrėjomės Onutės skambiuoju balsu. Tain gražu, taip vertinga Felicijos pagarbai.

Pats rekorduotojas muzikos ir technikas, Victor Becker padainavo labai gražiai ir jausmingai angliškai ir lietuviškai Around the World.

Po skoningų pietų ir tokios žavėjančios muzikos ir dainu — dar syki linkėjome Felicijai šimkienei ilgų metų ir geros sveikatos.

Pirmininkavo Jurgis Stasiukaitis.

A. Gilman

Bus labai įdomi popietė

Kaip jau žinoma, Lietuvių Literatūros Draugijos 1-oji kuopa ruošia įdomią popietę — kultūrinį pobūvį sekmadienį, **balandžio 30 d.** Kas gi ten tokio bus?

Rojus Mizara paruoš įdomią kalbą tema **"Kas šiandien darosi plačiajame pasaulyje?"** Pranešėjas trumpais bruožais nušvies dalykus, kurių mes, skaitydami spaudą bei klausydami žinių iš radijo, kartais nesugebame kaip reikia suvokti.

Jonas Siurba rodys spalvotus paveikslus (slides). Jonas gerai šitoje profesijoje prasisiekęs, ir jo šitos rūšies filmai visuomet esti įdomūs.

Kultūrinės popietės programa prasidės 2:30 val. popiet. Vieta: "Laisvės" salėje, Ozone Park, N. Y.

Nuoširdžiai esate kviečiami atsilankyti.

Aido choro koncertas

Šiemet Aido choro pavasarinis koncertas įvyks gegužės mėnesio pradžioje, kuomet oras dar vėsus, tad nebus šilta sėdėti salėje ir pasiklausyti dainų bei muzikos.

Pirmaja koncerto dalį atliks Aido choro solistai, moterų kvartetas ir visas choras, vadovaujant mokytojai Mildred Stensler. Visų mylima Aido solistė Nellie Ventienė mokosi naujų dainų. Jos šiltas draugiškumas jaučiamas net ir dainoje, ją gerbia ir myli kiekvienas žiūrovas.

Aido solistė
Nellie Ventienė

Antroje dalyje išstos visiems labai gerai žinomas Ukrainų choras ir jų šokėjų grupė. Jau ilgai nematėme ukrainiečių mūsų parengimuose; bus malonu matyti juos mūsų tarpe.

Koncertas įvyks gegužės 7 dieną, sekmadienį, 2:30 val. popiet, lenkų New National Hall, 261 Driggs Ave., Greenpointe.

Įėjimas tik $1.50. Prašome įsigyti bilietus iš anksto pas aidiečius ir paraginkite savo draugus atsilankyti į Aido koncertą.

H. F.

Iš LLD 185 kuopos susirinkimo

Susirinkimas įvyko balandžio 11 d. 2 v. popiet Laisvės salėje. Narių dalyvavo daug, tačiaus pagal kuopos narių skaičių tai permažai. Iš valdybos raporto paaiškėjo, kad tik 9 nariai neužsimokėjo duoklių už 1967 metus. Tikimės, kad sekančiam susirinkime, gegužės 12 d., užsimokės. Prašom.

Dienraščio "Vilnies" šėrininku suvažiavimui pasiustas pasveikinimas su $10.00 iš kuopos iždo, kiek pavieniai nariai sudėjo, neteko sužinoti. Nutarta surengti išleistuvių narių ilgamečiams veikėjams woodhavinieciams Juozui ir Stefanijai Vinikaičiams, birželio 10 d. "Laisvės" salėje su $3.50 įžanga. Vinikaičiai išvyks į saulėta Floridą ir ten apsigyvens. Kuopa linki Vinikaičiams geriausios laimės naujoje vietoje.

Buvo linksma matyti gražiai atrodančius ligonius V. Venckūną ir J. Grybą. V. Venckūnas yra kuopos organizatorius, o Grybas apsiėmė į komisiją surengimui Vinikaičiams narės. Jam pagelbės Venckūnienė ir Šukaitienė.

Užbaigus susirinkima, Ona Kazlauskienė pavaišino šilta kavute ir namie keptu tortu.

C. N.

LLD 1 kuopos nariams

Susirinkimas įvyks balandžio 24-os vakara, Laisvės salėje. Turime būtinų reikalu aptarti. Visi kuopos nariai prašomi dalyvauti.

Valdyba

Parengimų kalendorius

Balandžio 22 d.

Lietuvių Namo Bendrovės šėrininkų suvažiavimas "Laisvės" salėje, Ozone Parke. Pradžia 2 val.

Balandžio 30 d.

LLD 1-os kuopos kultūrinė popietė, Laisvės salėje, Ozone Parke. Pradžia 2:30 po pietų.

Gegužės 7 d.

Aido Choro metinis koncertas, New National Hall (Lenkų), 261 Driggs Ave., Brooklyn (Greenpoint), N. Y. Pradžia 2 val. po pietų.

Gegužės 20 d.

LDS 1-os ir 46-os kuopų banketas A. Gilmanui pagerbti 5:30 val. vakaro "Laisvės" salėje.

KLUBIETĖMS

Balandžio 19 d., trečiadienį, įvyks Niujorko Lietuvių moterų klubo susirinkimas, — 7:30 val. vakare, "Laisvės" svetainėje.

Visos būtinai stengkimės dalyvauti.

Valdyba

Rochester, N. Y. — Šio miesto fabrikantai ir religijų atstovai sudarė bendrą frontą tam, kad užtikrintų 1,500 negrų darbus. Mat, tarp vietos negrų vyrauja didžiulis nedarbas, tai vadovai bijosi, kad vasarą neįvyktų sukilimas arba riaušės.

New York, N. Y.—Keturi ginkluoti vyrai įsiveržė į United States Lines laivų prieplaukos ofisą ir pasiglemžė $620,000 vertės American Express travelers čekių!

Iš LDS 13 kuopos susirinkimo

LDS 13 kuopos susirinkimas įvyko balandžio 5 d. Palyginamai buvo skaitlingas susirinkimas.

Kuopos valdyba raportavo, kad nariai mokasi gerai savo mokesčius, visi kiti dalykai tvarkoje.

Fin. sekr. Anna Yakstis raportavo, kad kuopa šiuo metu turi du ligonius. Susirgo Walteris Brazauskas, gyvenantis Hartford Conn., ir J. Gasiūnas. Susirinkime Gasiūnas dalyvavo ir pasiaiškino, kad jo sveikata eina geryn ir kad jis mano balandžio 10 d. grįžti darban.

Aptarta keletas svarbių klausimų. Nusitarta, kartu su LDS 185 kuopa, suruošti geriems mūsų kuopos nariams Vinikaičiams išleistuves į Floridą. Kai bus sužinota, kada jie apleis New Yorką, tuomet abi kuopos bendrai jiems išvykstant suruoš išleistuves.

Taipgi nusitarta lapkričio mėn. suruošti kuopos metinį parengimą. Iš anksto bus ruošiamasi, kad šis parengimas būtų visapusiai sėkmingas.

Po susirinkimo visi dalyviai buvo pavaišinti kavute ir pyragu.

Sekamas kuopos susirinkimas įvyks gegužės 3 d.

O vagys vis gi tebesidarbuoja!

New York. — Prieš kurį laiką buvo paskelbta, kad $420,000 "kažin kur žuvo" Kenedžio aerodrome.

Praėjus kelioms dienoms sužinota, kad žuvo $40,000 vertės aukso "baras" gabenamas kaž kur Hollandijos kolonijai Aruba. Auksą gabeno Hollandijos (KLM) linijos lėktuvas.

Pasirodo, jog "tarptautiški" ar "tautiški" vagys smarkiai darbuojasi.

Jei Tamsta negali gauti Laisvei naujo skaitytojo, tai nors stambesnę auką paremk

New York.—Nauju Metropolitan Opera Associacijos prezidentu tapo išrinktas George S. Moore vieton Anthony A. Bliss.

CLIFTON, N. J.

Mirus

Onai Dennis (Danskevičienei)

Balandžio 3 d., š. m.

Reiškiame širdingą užuojautą jos gyvenimo draugui P. Dennis, sūnui A. Dennis, marčiai, anūkams ir brolienei O. Kerševičienei. Taipgi visiems artimiesiems.

J. ir S. Bimbai
F. ir A. Valickai
F. ir F. Trainiai
S. ir M. Aliukoniai
J. ir T. Dulkiai
K. Motiejūnienė
C. Skarbalienė
P. ir V. Augučiai
O. Kerševičienė
P. Dennis
A. Dennis
Mrs. Dennis
ir anūkai

Anglų-Lietuvių Kalbų ŽODYNAS

Išleistas 1961 metais Lietuvoje

Angliški žodžiai lietuviškai išdėstomi bei išaiškinami

511 Puslapių — Kaina $3.50

Gaunamas "Laisvės" knygyne

Užsisakydami kartu prisiųskite ir mokestį. Pinigų perlaidas (money orderius) ar čekius rašykite:

"LAISVĖ"

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y., 11417

SVARBIOS KNYGOS

Parašytos Žymių Autorių

Atsiminimai ir Dabartis

Parašė Leonas Prūseika

Daviniai iš jo pergyvenimų ir kovų. Ši knyga yra faktinai istorija laikotarpio nuo 1905 iki 1956 metų.

Puslapių 303, Kaina $2.00 — Dabar $1.00

Kelias į Laimę

Parašė Rojus Mizara

Apysaka bei romanas iš lietuvio emigranto jaudinančių pergyvenimų ir tragiškos jo mirties.

Puslapių 368, Kaina $1.00 — Dabar 50c

Kelias į Naują Gyvenimą

Parašė Antanas Bimba

Aiškūs nurodymai skurdaus žmonių gyvenimo priežasčių ir išvados, kokiu keliu einant yra galima sukurti laimingą gyvenimą.

Puslapių 263, Kaina $1.50 — Dabar 75c

Prošvaistės

Parašė Jonas Kaškaitis

(Dr. J. J. Kaškiaučiaus)

Geriausios Jono Kaškaičio poezijos rinkinys. Taipgi vaizdingai apibūdintas jo gyvenimas ir visuomeninė veikla.

Puslapių 311, Kaina $2,00 — Dabar $1.00

Šios knygos gaunamos "Laisvės" knygyne

102-02 Liberty Ave., Ozone Park 17, N. Y.